

R O M Â N I A
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
Secția I civilă

Decizia nr. 2018/2016

Ședința publică din 25 octombrie 2016

Decizia nr. 2018/2016

Asupra recursului de față, constată următoarele:

Prin Decizia nr. 255A din 21 aprilie 2016, Curtea de Apel București, secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie, a anulat, ca fiind formulată de o persoană fără calitate de reprezentant, cererea de apel formulată pentru apelantul A., decedat, prin moștenitor B. împotriva Sentinței civile nr. 873 din 30 iunie 2014, pronunțată de Tribunalul București, secția a V-a civilă, în contradictoriu cu reclamantul C. și pârâții D., E. și F.

A admis apelul declarat de pârâții D., E. și F. împotriva sentinței.

A schimbat în tot sentința, în sensul că a respins acțiunea formulată de reclamant în contradictoriu cu pârâții A., F., D. și E., ca nefondată.

A luat act că pârâții D., E. și F. vor solicita cheltuieli de judecată pe cale separată.

Pentru a pronunța această hotărâre, instanța de apel a reținut următoarele considerente:

Prin Sentința civilă nr. 873 din 30 iunie 2014, Tribunalul București, secția a V-a civilă, a admis, în parte, cererea formulată de reclamant.

A constatat caracterul ilicit al faptei săvârșite de pârâții A., D., E. și F., prin realizarea și publicarea în cotidianul "G.", în edițiile pe suport de hârtie și on-line, în perioada 22 ianuarie 2012 - 27 ianuarie 2012, a articolelor privind familia H.

A obligat pe pârâții A., D., E. și F. la publicarea, pe cheltuiala acestora, a hotărârii de condamnare, la plata în solidar a sumei de 10.000 euro, în echivalent în lei la cursul B.N.R. din ziua plății, cu titlu de daune morale și a sumei de 8.095,83 lei fiecare, cu titlu de cheltuieli de judecată, reprezentând onorariu avocațial.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a reținut că prin cererea a cărei competență de soluționare a fost declinată de Judecătoria Sectorului 1 București prin Sentința civilă nr. 135 din 9 ianuarie 2013, reclamantul C. a solicitat instanței să constate caracterul ilicit al faptei săvârșite de pârâți, constând în realizarea și publicarea în cotidianul "G.", în ediția pe suport de hârtie și în ediția on line, a unui șir de articole defăimătoare în perioada 22 ianuarie 2012 - 27 ianuarie 2012 și, pe cale de consecință, să-i oblige la restabilirea dreptului atins, prin obligarea la publicarea pe cheltuiala acestora, sub titlul "Blatul familiei H. cu legea: cum s-a mușamalizat dosarul", a hotărârii de condamnare rămasă definitivă și irevocabilă pronunțată în prezenta cauză, în ziarul "G." în ediția pe suport de hârtie și în cea on line, în șase numere consecutive, în tirajul obișnuit, pe prima pagină, cu aceleași caractere cu care sunt publicate și celelalte articole ale ziarului și prin obligarea pârâților la plata în solidar a sumei de 500.000 euro la cursul B.N.R. din data plății, cu titlu de daune morale.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul a arătat, în esență, că în perioada 22 ianuarie 2012 - 27 ianuarie 2012 în cotidianul "G." au fost publicate o serie de articole defăimătoare la adresa sa sub titlurile "Crima G.-ilor - o fată ucisă într-un accident rutier și o familie batjocorită. I. mi-a omorât fiica!", "Crima ascunsă a familiei H.: o fată a murit, iar dosarul - îngropat!", "Onoarea pierdută a familiei H.", "Noi dezvăluiri despre I.: a mai comis un accident fără permis", "Blatul familiei H. cu legea. Cum a fost măsluit dosarul", "Blatul familiei H. cu legea. Cum s-a mușamalizat dosarul", "Bomba în cazul H.: autoritățile reacționează, iar dosarul L. ar putea fi redeschis", "Procurorul Elodiei redeschide cazul H.", "Martorul cheie: I. a fost la volan. Avea viteză și a intrat pe contrasens!", "Onoarea pierdută a familiei H. (II)", "Anchetatorii au zis că victima a fost pericol rutier", "Super-dezvăluire: Dosarul H. abundă în aberații: locul accidentului a fost mutat, iar viteza - calculată după o revistă", "Ce se mai poate face în dosarul H."

Reclamantul a învederat că sunt îndeplinite condițiile răspunderii civile delictuale, fapta ilicită a pârâților constând în exercitarea abuzivă a dreptului la liberă exprimare, subliniind totodată că publicul trebuie informat prin prezentarea unor informații reale, adevărate, înăuntrul limitelor moralei și a bunului simț. Art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor

Omului nu garantează o libertate de exprimare nelimitată, nici măcar în privința chestiunilor de interes public deosebit, iar exercitarea acestei libertăți presupune obligații și responsabilități care se aplică presei.

În ceea ce privește prejudiciul și legătura de cauzalitate dintre acesta și fapta ilicită, reclamantul a susținut că exercițiul libertății în domeniul presei necesită ca cel care scrie pentru public să fie în măsură să-și asume acțiunea sa. Publicitatea pe marginea cazului supus atenției de către cei care au provocat fapta ilicită reiese din înscrisurile depuse la dosar, iar potrivit datelor informative din ediția on line a articolului publicat la data de 23 ianuarie 2012, numai cel intitulat "Crima ascunsă a familiei H.: o fată a murit, iar dosarul - îngropat" a avut peste 62.500 de vizualizări până la data formulării cererii. Pe de altă parte, ediția pe suport de hârtie a cotidianului "G." se comercializează într-un tiraj de 24.500 de exemplare, iar ediția on line are în jur de 150.000 de vizitatori.

Aparte de răspândirea de care se bucură publicația, materialele au fost preluate și de alte publicații, precum și de toate posturile de știri cu acoperire națională.

Reclamantul a adăugat că natura învinuirilor ce i se aduc este una dintre cele mai grave, creându-se imaginea unui personaj corupt, care, nu numai că s-a sustras în permanență de la răspundere penală pentru faptele proprii, ci, prin faptele săvârșite și prin influența pe care o exercită asupra organelor de cercetare penală, a scăpat de la răspundere și persoanele ce-i sunt apropiate, prin folosirea constantă a sintagmei "familia H."

A apreciat reclamantul că suita de articole realizate de pârâți și publicate în G. au produs consecințe asupra vieții sale personale, profesionale și sociale care nu vor putea fi reparate niciodată, nici chiar prin admiterea în întregime a acțiunii de față. Publicarea variantei mincinoase a unei întâmplări tragice de acum 21 de ani nu numai că a readus în viața cotidiană și imediată a familiei sale evenimentele, trăirile și sentimentele de atunci, dar a creat și sentimente noi - frustrare, neputință în fața unor neadevăruri, spuse fie de persoane implicate emoțional, traumatizate de consecințele accidentului și subiective, fie de persoane care au un alt resort ce îi este necunoscut, neadevăruri preluate de cei patru jurnaliști și publicate ca atare în editorialul "G."

În drept, cererea a fost întemeiată pe art. 14, art. 15, art. 26, art. 58, art. 72, art. 253 C. civ., art. 1349 și urm. C. civ., art. 30 și art. 57 din Constituția României, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Rezoluția nr. 1003/1993 a Comisiei Europene, Declarația Universală a Drepturilor Omului.

Prin încheierea pronunțată în ședința publică de la data de 07 mai 2014, tribunalul a dispus disjungerea cererii formulate în contradictoriu cu pârățile SC J. și SC K. SRL, formarea unui nou dosar și suspendarea cererii disjuncte, în temeiul dispozițiilor art. 36 din Legea nr. 85/2006.

Din probatoriul administrat rezultă că în perioada 22 ianuarie 2012 - 27 ianuarie 2012 în cotidianul "G." au fost publicate o serie de articole la adresa reclamantului și a familiei acestuia, sub titlurile: "Crima G.-ilor - o fată ucisă într-un accident rutier și o familie batjocorită. I. mi-a omorât fiica!", "Crima ascunsă a familiei H.: o fată a murit, iar dosarul - îngropat!", "Onoarea pierdută a familiei H.", "Noi dezvăluiri despre I.: a mai comis un accident fără permis", "Blatul familiei H. cu legea. Cum a fost măsluit dosarul", "Blatul familiei H. cu legea. Cum s-a mușamalizat dosarul", "Bomba în cazul H.: autoritățile reacționează, iar dosarul L. ar putea fi redeschis", "Procurorul Elodiei redeschide cazul H.", "Martorul cheie: I. a fost la volan. Avea viteză și a intrat pe contrasens!", "Onoarea pierdută a familiei H. (II)", "Anchetatorii au zis că victima a fost pericol rutier", "Super-dezvăluire: Dosarul H. abundă în aberații: locul accidentului a fost mutat, iar viteza - calculată după o revistă", "Ce se mai poate face în dosarul H."

Față de dispozițiile art. 1349 alin. (1) și (2) C. civ., fapta ilicită imputată se referă la publicarea articolelor menționate, cu un conținut defăimător la adresa reclamantului și, implicit, a familiei sale, de natură a-i aduce grave prejudicii nepatrimoniale, decurgând din încălcarea demnității sale, iar aceasta este probată cu imprimările în extras ale publicației în varianta on-line a publicației "G.", precum și cu edițiile pe suport de hârtie.

Pârâții au compus fiecare în vederea publicării, fie în mod singular, fie împreună, articolele criticate, în calitatea acestora de jurnaliști, susținându-și dreptul constituțional la liberă exprimare.

În opinia acestora, relevantă prin răspunsurile date la interogatoriile administrate în cauză, prin articolele publicate au dorit să dezvăluie adevărul, însă dreptul la liberă exprimare nu este nicidecum unul absolut. Nu se poate susține în mod fundamentat că orice scriere la adresa unei persoane exonerează de orice răspundere juridică pe autorul său, chiar dacă acesta consideră că astfel a făcut o informare a publicului, justificată de importanța evenimentului sau aflarea adevărului.

În acest context, inserarea în articolele în discuție, ca de altfel și în titlurile acestora, a unor exprimări de genul "Blatul

familiei H. cu legea. Cum a fost măsluit dosarul", sau "C. (...) are multe relații. Se pare că are și multă aroganță.", "(...) dosarul măsluit de C. (...)" au menirea de a arăta în mod fățuș o lipsă de respect la adresa reclamantului.

Prin ideile exprimate privitoare la presupusele intervenții ale reclamantului privind un accident rutier din anul 1991, autorii au urmărit și obținut încălcarea demnității reclamantului, respectiv denigrarea acestuia. Chiar dacă cele descrise în seria articolelor în discuție sunt, în opinia autorilor, menite să scoată la iveală adevărul, ele nu își pierd caracterul defăimător, tribunalul neputând să nu dezaprobe faptul că denigrările privesc luarea unor măsuri privind acte derulate de autorități la nivelul anului 1991, ca urmare a unor presupuse intervenții ale reclamantului, prezentat ca un personaj care, urmare a prestigiului de care se bucură, a reușit să "îngroape", "să mușamalizeze" un caz, chestiuni ce nu au vreo legătură cu pretinsul scop declarat al articolelor.

Astfel, protecția sporită de care beneficiau autorii articolelor prin prisma faptului că discutau în cadrul articolului despre o persoană publică nu mai poate fi acordată, întrucât comentariile sunt extinse asupra unor chestiuni fără legătură directă cu faptele relatate.

Deși jurisprudența europeană a decis că limitele criticii admisibile sunt mai largi în privința unui personaj public, decât cu referire la un particular, întrucât primul se expune, în mod inevitabil și conștient, unui control atent al faptelor și gesturilor sale, control ce este exercitat atât de ziariști, cât și de cetățeni, iar un om public trebuie să dea dovadă de mare toleranță, mai ales când face declarații publice care se pretează la critică, totuși această persoană, ca orice alt om, fără nicio diferențiere, are dreptul fundamental la protejarea reputației și a demnității sale, acuzele aduse la adresa sa neputându-se extinde și în plan personal.

Ca atare, exprimarea prin articolele menționate a părerii ziariștilor pârâți despre modul în care s-a derulat ancheta la nivelul anului 1991, presupunând intervențiile reclamantului, nu se poate circumscrie obligației de a găsi mijloacele adecvate ca informarea publicului să nu lezeze demnitatea acestuia ca om.

Astfel, doza de exagerare permisă în jurisprudența Curții europene privitoare la judecățile de valoare pe care presa le formulează a fost cu totul depășită prin articolele analizate.

Având în vedere că pârâții au decis redactarea articolelor în vederea publicării și nu au ținut seama de consecința afectării demnității și onoarei reclamantului, acordând prioritate dreptului lor la liberă exprimare, deși exercitarea acestuia era circumscrisă obligației de respectare a limitelor impuse de legea supremă în stat și de art. 10 din Convenție, tribunalul a apreciat că faptele lor intră în sfera ilicitului civil, nebeneficiind ca atare de garanțiile rezultate din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Sanționarea unor astfel de fapte este prevăzută de lege, urmărește respectarea demnității individului și este necesară într-o societate democratică, pentru atingerea acestui scop, libertatea de exprimare nesocotind protecția datorată persoanei și aducând atingere în acest mod vieții acesteia, sub aspectul discutat.

O altă condiție cerută pentru angajarea răspunderii civile delictuale, respectiv prejudiciul moral sau extrapatrimonial, reprezintă orice vătămare, lezare a aptitudinilor, valorilor, atributelor ce integrează și definesc făptura umană, ca individualitate biologică și spirituală, afirmând-o multilateral ca personalitate umană. Prejudiciului moral poate include sau viza practic toate valorile a căror armonie integrează și exprimă personalitatea umană într-o identitate neconfundabilă și protejată ca atare de drept, deci inclusiv demnitatea.

Suferința de ordin moral produsă reclamantului nu necesită probatoriu în dovedire, fiind de domeniul evidenței, ținta fiind reprezentată de aducerea în actualitate a unor fapte petrecute în urmă cu 21 de ani referitoare la membrii familiei acestuia.

De altfel, ceea ce accentuează în mod deosebit acest prejudiciu nu o constituie neapărat opiniile personale ale pârâților jurnaliști, ci faptul că aceștia, fiind formatori de opinie, și-au expus părerile personale exprimate sub forma unor acuze, prin aducerea lor la cunoștința publicului, determinând implicit cititorii articolelor să procedeze într-un mod similar, aceștia din urmă postând, la rândul lor, articole cu un astfel de conținut la adresa reclamantului și a familiei sa, demonstrând că cele comentate de pârâții în discuție au ajuns la cunoștința unui număr foarte ridicat de cititori, fiind astfel lezată imaginea reclamantului într-un mediu social largit.

Condiția privitoare la legătura de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciul produs este implicit demonstrată, fapta de redactare și publicare a articolelor cauzând în mod direct suferințe de ordin moral reclamantului, prin încălcarea demnității sale.

Vinovăția jurnaliștilor constă, astfel cum s-a arătat, în intenția directă cu care au acționat, autorii prevăzând în mod cert

rezultatul faptelor lor și urmărind producerea acestora, prin raportare la art. 16 alin. (2) teza I C. civ.

Apreciind, prin urmare, că sunt întrunite condițiile răspunderii civile delictuale pentru fapta proprie a pârâților, tribunalul a făcut aplicarea art. 252 și art. 253 alin. (1) C.civ, considerând că acordarea unor despăgubiri morale în cuantum de 10.000 euro, în solidar, în echivalent în lei la cursul BNR din ziua plății, cu titlu de daune morale, este suficientă, fiind întemeiată și cererea de publicare, pe cheltuiala pârâților, a hotărârii de condamnare, măsură de natură să confere un confort reclamantului și să-i acopere prejudiciul suferit.

Dată fiind soluția pronunțată în cauză și reținând culpa procesuală a pârâților, în temeiul dispozițiilor art. 274 C. proc. civ., tribunalul i-a obligat pe aceștia la plata către reclamant a sumei de 8.095,83 lei fiecare, cu titlu de cheltuieli de judecată, reprezentând onorariu avocațial (facturile nr. 00108 din 30 mai 2013 și 00103 din 24 aprilie 2013).

Analizând legalitatea și temeinicia sentinței civile apelate, prin prisma criticilor formulate de pârâți, respectiv a excepțiilor invocate de reclamant, Curtea a reținut următoarele:

1. Apelul declarat de pârâtul A.

Apelantul a decedat la data de 28 februarie 2015, astfel că, la data de 21 septembrie 2015, data înregistrării cererii de apel, nu mai avea capacitatea de a formula apel împotriva sentinței.

Deși în cauză s-a dispus introducerea moștenitoare pârâtului A. - B., minoră, asistată de reprezentantul legal - care a fost citată cu mențiunea de a-și exprima poziția în legătură cu apelul declarat în numele defunctului, acesta nu și-a însușit calea de atac.

În consecință, Curtea a făcut aplicarea art. 161 alin. (2) C. proc. civ. și a anulat cererea de apel formulată pentru apelantul A. la data de 21 septembrie 2015 de către avocat, care nu a reprezentat partea în fața primei instanțe, ca fiind formulată de o persoană fără calitate de reprezentant.

2. Motivul de apel de ordine publică vizând autoritatea de lucru judecat și puterea de lucru judecat a Sentinței civile nr. 977 din 07 iulie 2014 pronunțată de Tribunalul București, irevocabilă prin Decizia civilă nr. 1790 din 23 septembrie 2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție. Secția I civilă nu este fondată față de aspectele tranșate irevocabil de instanța supremă în cadrul deciziei civile anterior menționate, în cuprinsul căreia s-a reținut că practica judiciară invocată în recurs (admiterea în primă instanță a unei acțiuni în răspundere civilă delictuală promovată de tatăl reclamantului) nu reprezintă un izvor de drept și nici nu se poate impune prin efectul pozitiv al autorității de lucru judecat în condițiile în care situațiile analizate nu sunt aceleași, părțile, obiectul și cauza fiind distincte.

Astfel, de vreme ce, în cauza care a făcut obiectul Dosarului nr. x/3/2013, pricină care a avut ca obiect angajarea răspunderii civile delictuale a acelorași pârâți, în legătură cu aceleași articole de presă, s-a reținut că nu operează efectele autorității de lucru judecat, o atare statuare, intrată în puterea lucrului judecat, nu poate face obiect al unei noi analize în prezenta cauză, dezlegarea dată anterior aceleiași chestiuni de drept, fiind obligatorie, în aplicarea art. 1202 alin. (2) C. civ. de la 1864, atât pentru prezenta instanță cât și pentru pârâți.

3. Criticile ce vizează fondul cauzei nu sunt fondate, în limitele arătate în cele ce urmează.

Situația de fapt stabilită de prima instanță nu a fost contestată în apel, iar din aceasta rezultă că reclamantul a solicitat despăgubiri generate de publicarea următoarelor articole de presă:

- la data de 22 ianuarie 2012, articolul intitulat "Crima G.-ilor: o fată ucisă într-un accident rutier și o familie batjocorită. «I. mi-a omorât fiica!»", semnat de către pârâții A., D. și E. și publicat în varianta on-line a G.;

- la data de 23 ianuarie 2012, articolul intitulat "Crima ascunsă a familiei H.: o fată a murit, iar dosarul - îngropat!", semnat de către pârâții A., D. și E., publicat pe pagina de internet a publicației "G.", dar și în varianta pe suport de hârtie;

- la data de 23 ianuarie 2012, articolele intitulate "Onoarea pierdută a familiei H.", semnat de A., și "Noi dezvăluiri despre I.: a mai comis un accident fără permis", semnate de pârâtul E., publicate în varianta on-line a publicației G., iar la aceeași dată, în cursul seriei, articolul intitulat: "Blatul familiei H. cu legea. Cum a fost măsluit dosarul", semnat de cei patru pârâți, publicat în varianta on-line a publicației "G.";

- la data de 24 ianuarie 2012, articolul intitulat "Blatul familiei H. cu legea: cum s-a mușamalizat dosarul", semnat de pârâții E. și D., publicat atât în varianta on-line cât și în varianta pe suport de hârtie a publicației "G.", la aceeași dată fiind publicat și articolul intitulat "Bombă în «cazul H.»: autoritățile reacționează, iar «dosarul L.» ar putea fi redeschis", semnat de pârâții F. și E., în varianta on-line a publicației "G.", reluat și în ediția on-line din data de 25 ianuarie 2012;

- la data de 25 ianuarie 2012, articolul intitulat "Procurorul Elodiei redeschide cazul H.", semnat de pârâtul F., publicat în varianta pe suport de hârtie a publicației "G.", cât și în varianta on-line a publicației, semnat de pârâții F. și E.;

- la data de 26 ianuarie 2012, articolul intitulat "Martorul-cheie: «I. a fost la volan. Avea viteză și a intrat pe contrasens»", semnat de pârâții A. și D., publicat în varianta pe suport de hârtie a publicației "G." și în varianta on-line, semnat de pârâții A., D. și E., la aceeași dată fiind publicat și articolul intitulat "Onoarea pierdută a familiei H. (II)", semnat de pârâtul A., în varianta on-line a publicației "G.";

- la data de 27 ianuarie 2012, articolul intitulat "Anchetatorii au zis că victima a fost pericol rutier!", semnat de pârâtul F., cu mențiunea că au contribuit și pârâții A., D. și E., publicat în varianta pe suport de hârtie a publicației "G.", iar la aceeași dată au fost publicate și articolele cu titlul "Superdezvăluire: «Dosarul H.» abundă în aberații: locul accidentului a fost mutat, iar viteza - calculată după o revistă!", semnat de cei patru pârâți persoane fizice, în varianta on-line a aceleiași publicații și respectiv, "Ce se mai poate face în «Dosarul H.»", semnat de pârâtul A., în ediția on-line a publicației "G.".

Analizând cerințele prevăzute de lege pentru angajarea răspunderii civile delictuale a pârâților autori, semnatori ai acestor articole, Curtea a reținut, în acord cu prima instanță, că reglementarea libertății de exprimare și a condițiilor de exercitare a acesteia este cuprinsă atât în norme interne, cât și în norme internaționale, ratificate sau adoptate de statul român, norme care au întemeiat în bună măsură apărările părților.

Astfel, potrivit prevederilor art. 31 alin. (4) din Constituția României, mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice, iar, în conformitate cu dispozițiile art. 30 alin. (6) din aceeași Constituție, libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

Art. 10 parag. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, drept care cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere, parag. 2 al noimei convenționale stipulând că exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru protecția reputației sau a drepturilor altora.

Rezoluția nr. 1003/1993 privind etica ziaristică a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, adoptată de România prin H.G. nr. 25/1994, dezvoltă principiile care trebuie să guverneze modul de funcționare a ziaristicii, al cărui rol în societate este legat, în special, de imperativul absolut al corectitudinii, în cazul știrilor, și al onestității, în cazul opiniilor (art. 13). Art. 3 al Rezoluției definește știrile ca "informații, adică fapte și date", iar opiniile ca "exprimări ale gândurilor, ideilor, convingerilor sau judecăți de valoare ale mijloacelor de informare în masă, editorilor sau ziarștilor", în vreme ce în art. 4 și art. 5 se prevede că știrile trebuie difuzate cu respectarea adevărului, după ce au fost efectuate verificările de rigoare, prezentarea, descrierea sau narațiunea fiind făcute într-un mod imparțial.

Conform prevederilor art. 72 alin. (1) și (2) C. civ., orice persoană fizică are dreptul la reputație și la onoare, iar în cazul în care a suferit vreo atingere cu privire la vreunul din aceste drepturi, va putea cere ca instanța judecătorească să îl oblige pe autorul faptei săvârșite fără drept, să publice, pe socoteala acestuia, în condițiile stabilite de instanță, hotărârea pronunțată ori să îndeplinească alte fapte destinate să restabilească dreptul atins.

În jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, care are autoritate interpretativă în privința aplicării dispozițiilor Convenției erga omnes și care împreună cu înseși dispozițiile Convenției formează așa numitul bloc de convenționalitate, cu aplicație directă în ordinea juridică a statelor contractante, s-au reținut următoarele:

Din ansamblul reglementărilor privind dreptul la liberă exprimare rezultă că acesta nu este unul absolut, ci poate fi supus limitărilor, restrângerilor, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva anumitor valori pe care statul le poate apăra în mod legitim sau chiar împotriva democrației însăși.

Aceste limitări se concretizează în posibilitatea existenței unor ingerințe ale autorităților statale în exercițiul dreptului la libertatea de exprimare, spre a se realiza scopurile enunțate de art. 10 parag. 2 din Convenție, iar instanța europeană a subliniat în repetate rânduri că restricțiile la libertatea de exprimare, oricare ar fi contextul în discuție, nu sunt compatibile cu dispozițiile art. 10 parag. 2 decât dacă îndeplinesc condițiile pe care textul le impune în privința lor.

Astfel, libertatea de exprimare, ca drept esențial într-o societate democratică, nu poate fi exercitată dincolo de orice limite. Ca orice altă libertate socială, ea presupune luarea în considerare a unor interese de ordin general, cum sunt

siguranța națională, integritatea teritorială a statelor contractante, siguranța publică, apărarea acestora și prevenirea săvârșirii unor infracțiuni, protecția sănătății și a moralei publice, garantarea autorității și imparțialității puterii judiciare, precum și a unor interese de ordin personal, anume reputația și drepturile ce aparțin altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale.

În aceeași jurisprudență s-a statuat, cu valoare de principiu, că orice persoană fizică, inclusiv un ziarist, care exercită dreptul la libertatea de expresie, își asumă "îndatoriri și responsabilități", a căror întindere depinde de situația concretă, particulară în discuție și de procedeul tehnic utilizat.

Dreptul la viața privată cuprinde elemente care se raportează la identitatea unei persoane, cum ar fi numele său, personalitatea, integritatea sa fizică și morală - garanția oferită de art. 8 din Convenție fiind destinată, în principal, să asigure dezvoltarea, fără ingerințe exterioare, a personalității fiecărui individ în relațiile cu semenii, existând o zonă de interacțiune între individ și terți care, chiar și într-un context public, aparține "vieții private" (a se vedea Von Hannover împotriva Germaniei).

De asemenea, s-a statuat că "dreptul la apărarea reputației este un drept care, în calitate de element al vieții private, este legat de art. 8 din Convenție" (a se vedea Chauvy și alții împotriva Franței) și că trebuie găsit un echilibru între libertatea de exprimare (art. 10) și dreptul la viața privată (art. 8), echilibru care impune tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea afirmațiilor denigratoare, dacă afirmațiile reprezintă situații factuale, lipsite de suport probatoriu, efectuate în cadrul unei adevărate campanii de denigrare și reiterate în public, prin mijloace de comunicare prin presă și mass-media cu rea-credință (cauza Petrina împotriva României, cauza Andreescu împotriva României).

În acest sens, instanța europeană a statuat, în cauza Sipoș împotriva României, că "îi revine Curții sarcina de a stabili dacă Statul, în contextul obligațiilor pozitive care decurg din art. 8 din Convenție, a păstrat un just echilibru între protecția dreptului reclamantei la reputația sa, element constituent al dreptului la protecția vieții private, și libertatea de exprimare protejată la art. 10 (cauza Petrina împotriva României; Von Hannover împotriva Germaniei), considerând că obligația pozitivă care decurge din art. 8 din Convenție trebuie să se aplice în cazul în care afirmațiile susceptibile să afecteze reputația unei persoane depășesc limitele criticilor acceptabile, din perspectiva art. 10 din Convenție (cauza Petrina împotriva României).

În ceea ce privește elementele esențiale care trebuie luate în considerare în aprecierea respectării limitelor libertății de exprimare și necesității respectării dreptului la viața privată, respectiv dreptul la imagine și dreptul la reputație, în jurisprudența Curții s-au avut în vedere: calitatea și funcția persoanei criticate, forma, stilul și contextul mesajului critic, contextul în care este redactat articolul (cauza Niculescu Dellakeza contra României), interesul public pentru tema dezbătută (cauza Bugan contra României), buna-credință a jurnalistului (cauza Ileana Constantinescu contra României), conceptele de judecată de valoare și situațiile factice și raportul dintre ele, doza de exagerare a limbajului folosit, natura și severitatea sancțiunii aplicate (Cumpănă și Mazăre contra României), precum și motivarea hotărârii (cauzele Bugan contra României și Dumitru contra României).

De asemenea, instanța europeană a reiterat principiile stabilite în jurisprudența sa privitoare la libertatea de exprimare garantată de art. 10 din Convenție (cauza Cumpăna și Mazăre împotriva României), reamintind că presa joacă rolul indispensabil de "câine de pază" într-o societate democratică, precum și faptul că presa, deși nu trebuie să depășească anumite limite, ținând în special de protecția reputației și drepturilor celuilalt, are totuși sarcina de a comunica informații și idei asupra unor chestiuni politice, precum și asupra altor subiecte de interes general.

Curtea europeană a făcut, de asemenea, referiri în cauzele din jurisprudența sa privitoare la protecția oferită jurnaliștilor care dezbate probleme de interes public, precum și la limitele criticii acceptabile, apreciind că aceste limite sunt mai largi în privința funcționarilor publici ori politicienilor decât în privința persoanelor private (cauza Ieremiov c. României, hotărârea din 24 noiembrie 2009).

Aceeași instanță a statuat și că libertatea de exprimare este aplicabilă și informațiilor ori ideilor care ofensează, șochează sau deranjează, iar pentru a constitui o încălcare a art. 8 din Convenție, care protejează dreptul la reputație, un atac împotriva reputației unei persoane trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să cauzeze un prejudiciu victimei, prin atingerile aduse dreptului acesteia la respectul vieții private (cauza A. contra Norvegiei, hotărârea din 9 aprilie 2009).

Aceeași instanță a mai subliniat și că, dacă în virtutea rolului său, presa are datoria de a alerta publicul atunci când are informații de interes public, fapt de a pune în cauză, în mod direct, persoane determinate, indicând numele și funcția acestora, implică, pentru autor, obligația de a furniza o bază factuală suficientă.

Pe de altă parte, Curtea a subliniat că, datorită îndatoririlor și responsabilităților ce le incumbă, protecția oferită de art. 10 ziariștilor, în momentul în care comunică informații ce privesc chestiuni de interes public, este subordonată condiției ca aceștia să acționeze cu bună-credință, pe baza unor fapte exacte și să furnizeze informații fiabile și precise, demne de a fi considerate credibile, cu respectarea deontologiei profesionale.

Curtea a acordat o deosebită atenție specificității activității presei, arătând că, pentru a fi convențională, ingerința în libertatea de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative prevăzute de paragraful 2 al art. 10 și anume: măsura să fie prevăzută de lege, să urmărească unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2 și să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea lor, unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2 fiind protecția reputației altora.

În ceea ce privește necesitatea măsurii într-o societate democratică, potrivit jurisprudenței Curții, libertatea de exprimare reprezintă unul din fundamentele oricărei societăți democratice și una din condițiile capitale pentru progresul și dezvoltarea fiecăruia, iar protecția care trebuie acordată este de o importanță deosebită. Această libertate este supusă excepțiilor prevăzute de paragraful 2 al art. 10, care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restricții trebuie stabilită în mod convingător (cauzele Tammer împotriva Estoniei, hotărârea din 6 februarie 2002, Nilsen și Johsen împotriva Norvegiei, hotărârea din 25 noiembrie 1999, Ligens împotriva Austriei, hotărârea din 8 iulie 1986), adjectivul "necesară" cu referire la calificarea ingerinței ca necesară într-o societate democratică implicând o nevoie socială imperioasă.

În aceste condiții, trebuie avute în vedere principiile care se degajă din jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, ce impune realizarea unui just echilibru între, pe de o parte, protecția dreptului consacrat de art. 10 și, pe de altă parte, aceea a dreptului la reputație al persoanelor vizate, care, ca element al vieții private, este garantat de art. 8 al Convenției.

Pe de altă parte, Curtea a stabilit o foarte importantă distincție între afirmarea unor fapte și cea a unor judecăți de valoare, distincția corespunzând, într-o anumită măsură, celei realizate în chiar textul art. 10 - existența faptelor putând fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit. În hotărârea din 14 octombrie 2008 în cauza Petrina contra României, s-a arătat că faptul de a acuza anumite persoane implică obligația de a furniza o bază reală suficientă și că, inclusiv o judecată de valoare, se poate dovedi excesivă, dacă este lipsită total de o bază reală.

Curtea a arătat că a subliniat în nenumărate rânduri rolul crucial al presei într-o societate democratică, afirmând, pentru prima dată în cauza Prager și Oberschlick vs. Austria (1995), faptul că libertatea presei acoperă de asemenea recurgerea la o anumită doză de exagerare sau chiar de provocare. Însă, pentru a se bucura de protecția oferită de Convenție, judecățile de valoare nu trebuie să se bazeze pe fapte inexacte. În același timp, însă, în ceea ce privește afirmațiile verificabile, Curtea nu ia în considerare numai adevărul obiectiv al acestora, ci și atitudinea subiectivă a reclamantului. Prin urmare, criteriul bunei-credințe tinde să fie mai important decât exactitatea afirmațiilor în a determina dacă exercitarea libertății de exprimare se menține sau nu în limitele stabilite de art. 10. În cauza Cornelia Popa împotriva României, hotărârea din data de 29 martie 2011, prin care Curtea a constatat violarea art. 10 din Convenție, Curtea a stabilit că jurnalista a acționat cu bună-credință, informând publicul cu privire la un subiect de interes general și că respingerea acestui beneficiu a constituit o interpretare prea formalistă a Convenției, raportat la faptul că "victima" articolului era magistrat. În aceeași cauză, în ceea ce privește afirmațiile verificabile, Curtea nu a luat în considerare numai adevărul obiectiv al acestora, ci și atitudinea subiectivă a reclamantului.

Aplicând aceste considerații de ordin teoretic în cauza de față, Curtea a reținut următoarele:

În articolul din 22 ianuarie 2012, autorii, făcând trimitere la declarațiile membrilor familiei victimei unui accident rutier, produs în anul 1991 și nominalizându-l pe tatăl victimei acestui accident - L. - inserează afirmații de genul - reclamantul ar fi "măsluit realitatea, pentru a-și scoate basma curată fiul", "și-a folosit relațiile pentru a rezolva cazul", "orice culpă a fost astupată de intervenția influentului C.", "care a venit de urgență la București, iar treptat a tras sforile pentru ca nimeni din familia lui să nu pătimească"; s-a făcut referire și la un alt accident de circulație, contemporan momentului publicării articolului ce face obiect al analizei, în care a fost implicat reclamantul, în legătură cu care se afirmă că vatmanul ar fi fost pus sub acuzare pe nedrept de reclamant, sens în care au fost citate declarații ale acestuia din urmă publicate în M., în care reclamantul afirma că parcă "vatmanul ar fi vrut să îl lovească", ziariștii semnatari opinând că o atare atitudine a reclamantului a declanșat o revoltă din partea publicului, iar acesta a arătat un comportament, apreciat ca "lipsit de fair-play".

În cuprinsul aceluiași articol, făcându-se referire la comportamentul fiului reclamantului, se arată că acesta ar fi "moștenit

de la tatăl său meteahna de a nu -și recunoaște vina", "tatăl și fiul sunt dispuși să calce la propriu peste cadavre" și că familia victimei ar fi "refuzat banii familiei H."

Articolul face referire la declarațiile martorilor oculari (pe care nu îi nominalizează) și la declarația unui polițist (al cărui nume, de asemenea, nu este indicat), care a declarat că, "chiar dacă fata a traversat printr-un loc nemarcat, conducătorul auto trebuia să conducă până la evitarea oricărui pericol, așa cum prevedea atunci legea".

Ulterior, un prim articol din 23 ianuarie 2012, care se bazează pe interviul luat tatălui victimei accidentului din 1991, L., care face referire la martori oculari nenominalizați, precum și la fapte percepute personal de cel interviuat, cum ar fi faptul că I. i-a oferit o sumă de bani, că s-a făcut reconstituirea în lipsa sa și că, deși a făcut mai multe memorii la organele competente, nu a reușit să aducă dosarul în fața unei instanțe judecătorești, că "reclamantul a rezolvat dosarul" că acesta din urmă "a fost beat că a venit noaptea cu avionul din Italia și până dimineața s-au aranjat lucrurile", "că se aude că reclamantul a fost securist, că n-a fost numai cu fotbalul, pleca în străinătate și cu probleme de-astea".

În alt articol publicat la aceeași dată s-a făcut vorbire de aceleași declarații ale numitului L., în articol fiind inserate susțineri de genul - "reclamantul a fost și este unul dintre cei mai importanți antrenori și sportivi din România", "are mulți bani și multe relații" și "multă aroganță", "a făcut tot posibilul să-și apere familia", opinându-se că "pare ușor să faci totul pentru copilul sau nora ta, mai ales când îți este ușor să duci pe degete polițiști și procurori", respectiv că "asemenea mușamalizări s-au întâmplat și se întâmplă săptămânal în România, din păcate", respectiv că "reclamantul trădează aceeași aroganță după ce s-a ciocnit cu un tramvai, după acest evident pentru toată lumea că i-a tăiat calea vatmanului și a încălcat mai multe reguli de circulație, dă vina insistent pe cel care conducea tramvaiul". În același articol s-a afirmat că reclamantul ar fi "măsluit dosarul fiului său".

La data de 24 ianuarie 2012 au fost publicate, în oglindă, declarațiile lucrătorului de poliție, N., cel care a făcut propunerea de neîncepere a urmăririi penale și ale unui alt lucrător de poliție din Otopeni, care a lucrat în ziua în care a avut loc accidentul și a fost acolo imediat după accident. Primul a declarat că accidentul a avut loc în afara localității, că șoferii erau obligați să încetinească doar dacă era un autobuz în stație, că victima a ieșit brusc în fața mașinii și că datele tehnice ale mașinii erau conforme cu normele, iar toate probele au arătat că victima a traversat neregulamentar. Cel de-al doilea a declarat că accidentul a avut loc în localitate, că viteza maximă admisă în acel loc era de 60 km/h și că, oricare ar fi fost situația, trebuia începută urmărirea penală pentru ucidere din culpă, se putea stabili culpă comună și cazul ajungea în instanță. S-a publicat și opinia numitului L. cu referire la accidentul în care a fost implicat reclamantul în anul 2012.

La aceeași dată, a fost publicată declarația lui O., coleg de cameră al lui I. la P. timp de șase ani, care a arătat că acesta "era un șofer de coșmar, că a mai avut un accident și, ca și acum, a pasat responsabilitatea pe umerii altcuiva. Cel mai grav este faptul că se urca fără emoții la volan fără a avea permis de conducere".

De asemenea, a fost publicat memoriul redactat de avocatul tatălui victimei, L., adresat Comisiei de Litigii a Parlamentului, care cuprinde critici la adresa soluției de neîncepere a urmăririi penale. În cuprinsul acestui memoriu sunt citate pasaje din referatul cu propunerea de neîncepere a urmăririi penale: "În dimineața zilei de 16 septembrie 1991, orele 7.00 organele de poliție au fost sesizate telefonic de faptul că pe Drumul Național 1 șoseaua București - Ploiești în zona carosabilă «Podul Măgura» s-a produs un accident rutier. Deplasându-se la fața locului, au stabilit că imediat după podul amintit, pe sensul dinspre comuna Balotești către Otopeni, a Drumului Național, autoturismul X a accidentat mortal pe Q.. Carosabilul în zona amintită era în stare uscată, avea o lățime totală de 22,40 m și nu era marcat. Pe carosabil, pe sensul dinspre Balotești către Otopeni la circa 1 m după balustrada podului Măgura și 9,40 m față de acostamentul din dreapta, s-a găsit o urmă de frânare în lungime totală de 60,20 m. Această urmă de frânare după circa 40 m de la început descrie o curbă ușoară la stânga și în ultima porțiune era paralelă cu o altă urmă de frânare, pe distanța totală de 12,80 m. La circa 3 m după sfârșitul celor două urme de frânare, pe carosabil s-a găsit o pată de sânge de circa 30 cm. Această pată se află aproximativ la 1 m față de axul drumului în sensul opus celui pe care se găseau urmele de frânare. Orientativ, locul accidentului a fost localizat în zona de carosabil între stațiile de autobuz RATB Balotești CFR coborâre și Balotești CFR urcare, situate pe sensul opus față de urmele de frânare. La circa 800 m înainte de a intra în com. Otopeni, când autoturismul ajunge în zona podului Măgura, conducătoarea auto vede apărând în lumina farurilor victima Q. Aceasta se află în traversarea carosabilului de la dreapta la stânga față de vehicul, în mers rapid și printr-un loc nepermis pietonilor. Conducătoarea auto, sesizând pericolul creat de victimă, o atenționează cu claxonul, însă aceasta nu se oprește din deplasare. Atunci R. acționează puternic frâna de serviciu și apoi virează stânga, încercând evitarea impactului. Această manevră însă, datorită distanței mici și a timpului scurt avut la dispoziție, nu ajută și victima este lovită cu colțul din dreapta față, ridicată și lovită de parbriz, după care este proiectată pe carosabil. Vehiculul rulează înfrânat circa 68,20 m, după care datorită virajului la stânga se oprește cu jumătate din față oblic pe axul

drumului, pe sensul Otopeni". De asemenea, sunt redate opiniile tatălui victimei Q., în sensul că reclamantul "și-a băgat coada, că era cel mai bătrân și a fost cu relațiile peste tot".

În articolul din 25 ianuarie 2012 a fost publicată știrea că S., prim-adjunct al Procurorului General al României a cerut căutarea dosarului pentru a-l reanaliza, precum și opinia procurorului Ș. că soluția de neîncepere a urmăririi penale a fost una greșită. În aceeași zi au fost publicate și părerile a trei experți, nenominalizați, primii doi susținând că autoturismul ar fi avut o viteză de 120 km/h, iar cel de-al treilea că nu ar fi putut fi mai mică de 118 km/h, fiind prezentată și formula de calcul, care pornește de la distanța de frânare, de 68,20 m (x 245 x 0,6 x 9,8).

În articolul din 26 ianuarie 2012 a fost publicată declarația numitului T., care a susținut că se afla într-un autoturism ce venea din sens opus împreună cu alte persoane și că a văzut că I. se afla la volan, că acesta a încercat să evite un câine și că din această cauză a pierdut controlul mașinii și a intrat pe contrasens, accidentând-o astfel pe Q., care trecuse deja în traversare doi metri de linia continuă pe sensul opus (ceea ce ar însemna că locul impactului cu autoturismul ar fi fost într-un alt loc decât cel stabilit de organele judiciare, adică pe contrasens în raport de direcția de deplasare a mașinii până la accident). Acesta a declarat că n-a vrut să depună atunci mărturie pentru că era prieten cu nașul lui C., dar a vrut să ajute poliția să descopere adevărul ducând doi martori care au fost cu el în mașină și văzuseră același lucru, însă anchetatorul N. i-ar fi spus: "Ia-ți martorii și du-te, fiindcă dosarul e făcut! Dumneata știi că C. este ofițer onorific la T.? Sună telefoanele!", respectiv că: "S-au făcut presiuni. Vezi de treaba mata".

Tot pe 26 ianuarie 2012 au fost publicate aspectele reținute de ziaristi din consultarea efectivă a dosarului și anume că nu se cunoaște cu exactitate numele procurorului care a dispus măsura în dosarul de urmărire penală, că martorii au fost audiați la 6 luni de la producerea accidentului, că cea de-a doua expertiză, care a ajuns la concluzia că viteza de deplasare a autovehiculului ar fi fost cu 23 km/h mai mică, a folosit o formulă de calcul catalogată ca fiind "ciudată, luată dintr-o revistă" și nu algoritmul consacrat și că polițistul N. a fost avansat în grad chiar în cursul anchetei.

În articolul din 27 ianuarie 2012, apelanții pârâți au reprodus în întregime rezoluția procurorului de neîncepere a urmăririi penale din 18 mai 1992 în legătură cu accidentarea mortală în ziua de 16 septembrie 1991 a numitei Q., prin care s-a reținut că: "din actele dosarului rezultă că la ieșirea de pe strada pe care locuia a intenționat să traverseze Șoseaua Națională prin loc nemarcat, fără a se asigura dacă pe prima jumătate de șosea din partea stângă, respectiv dinspre Balotești spre Otopeni, nu circulă vreun autovehicul. Victima, în intenția ei de a traversa șoseaua, pentru a merge în stația autobuzului de transportul în comun, a apărut în conul de lumină al farurilor autoturismului la o distanță mult prea insuficientă pentru luarea măsurilor necesare evitării impactului. În lipsa oricăror restricții rutiere, circulând pe șosea cu prioritate, autoturismul nu ar fi fost implicat în accident dacă, în mod teoretic, ar fi fost condus cu o viteză de 45 km/h. De menționat deci că, chiar dacă autoturismul ar fi fost condus cu o viteză sub 80 km/h, impactul nu putea fi evitat decât sub 45 km/h. Ipotetic, expertiza a concluzionat că înaintea impactului e posibil ca autoturismul să fi fost condus cu o viteză de 80 - 100 km/h. Urmele de frână, cât și cele de virare spre stânga dovedesc manevrele corecte efectuate de conducătoare pentru evitarea impactului". Ziaristii care au consultat dosarul au constatat că au fost audiați martorii la aproape șase luni de la accident, că aceștia au declarat aproape identice și că au fost efectuate două expertize de specialitate. Este publicată și o schiță din care rezultă că locul impactului și petele de sânge se aflau pe direcția de mers a autovehiculului. Ziaristii și-au exprimat speranța redeschiderii cazului.

Din analiza faptelor expuse anterior, Curtea a reținut, contrar considerentelor primei instanțe, că pârâții și-au fundamentat opiniile exprimate în cadrul articolelor incriminate pe afirmațiile făcute de persoanele interviewate (tatăl victimei, respectiv o altă persoană care pretinde că a văzut efectiv accidentul și a purtat discuții cu polițistii care au anchetat cazul și care i-ar fi relatat intervențiile terților în privința cursului cercetărilor, sfătuindu-l să nu se implice), pe părerile unor experți tehnici, ale unor polițiști, ale unui avocat (exprimată în memoriu), ale unui procuror și, în final, pe înscrisurile din dosarul penal pe care l-au studiat.

Știrile care relatează circumstanțele accidentului din anul 1991 și cele în care s-a realizat cercetarea de către autoritățile statului au fost bazate pe mijloace adecvate de demonstrare în sensul art. 4 din Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului European nr. 1003/1993 privind etica jurnalistică, prin urmare sursele fiind credibile.

Faptul că aceste surse nu au fost prezentate de la început nu este de natură a conduce la o altă concluzie, în condițiile în care au existat anumite indicii în legătură cu faptele imputate fiului reclamantului (referitoare, pe de o parte, la modul în care a avut loc accidentul) respectiv la modul în care s-a desfășurat urmărirea penală, iar afirmațiile din articole nu au fost atât de categorice anterior trimiterilor realizate către aceste surse, existând o creștere graduală a imputărilor factuale pe măsura prezentării unor noi mijloace de probă, astfel încât se poate aprecia că maniera în care au procedat ziaristii nu este vădit contrară normelor deontologice.

Așa cum s-a statuat în jurisprudența națională și în cea a Curții Europene, presa are datoria de a alerta publicul atunci când are informații de interes general, însă când acestea implică în mod direct persoane determinate, trebuie să furnizeze o bază factuală și să aibă în vedere contextul public în care acționează persoana vizată și natura împrejurărilor ce fac obiectul articolelor, iar pentru a constitui o încălcare a art. 8 din Convenție, un atac împotriva reputației unei persoane trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să cauzeze un prejudiciu real victimei prin încălcarea dreptului acesteia la respectul vieții private.

Aceasta întrucât, potrivit jurisprudenței Curții Europene, deși nu trebuie să depășească limitele ce țin în special de protecția reputației și drepturilor persoanei, în îndeplinirea sarcinii de a comunica informații și idei asupra unor chestiuni de interes general, jurnaliștii sunt protejați de art. 10 din Convenție chiar dacă nu pot face proba verității, dacă se dovedește că au acționat cu bună credință, pe baza unor afirmații credibile. Inexactitatea parțială a faptelor prezentate nu exclude protecția art. 10 dacă jurnalistul nu a acționat cu rea credință, iar subiectul este de interes public.

Cum sancționarea jurnaliștilor în temeiul răspunderii civile delictuale, astfel cum a solicitat reclamantul, reprezintă o ingerință în dreptul la liberă exprimare, pentru impunerea pe cale juridicțională a unei astfel de sancțiuni civile, este necesar a se verifica dacă aceasta este prevăzută de lege (cerință îndeplinită dat fiind că instituția răspunderii civile delictuale este reglementată de art. 1349 noul C. civ.), dacă este justificată (se invocă încălcarea dreptului la reputație a persoanei criticate), dacă este necesară într-o societate democratică, respectiv dacă corespunde unei nevoi sociale imperative.

Este real că afirmațiile ziariștilor în legătură cu faptele și judecățile de valoare imputate reclamantului nu sunt sprijinite de probe absolute, însă cât timp aceștia au prezentat raționamentul care a stat la baza unor asemenea concluzii, făcând referire deopotrivă și la poziția exprimată de reclamant (care este versiunea oficială), jurnaliștii au fost de bună-credință, lăsând cititorului posibilitatea de a face propria apreciere asupra faptelor prezentate. Ca atare, ele apar ca ipoteze pe care le-au formulat ziariștii, în cadrul și în limitele exercițiului liber al dreptului de exprimare. În acest sens, Curtea s-a raportat inclusiv la comentariile care au urmat articolelor publicate on-line, care au fost atât nefavorabile reclamantului, cât și favorabile acestuia, dar și la citatele din cuprinsul articolelor incriminate care fac trimitere la poziția exprimată de reclamant.

Analizând aceste elemente în cadrul mecanismului răspunderii civile delictuale, Curtea a apreciat că instanța de fond a reținut eronat că în cauză ingerința statului în libertatea de exprimare, deși legală, este proporțională cu scopul legitim urmărit și că faptele alegate au caracter ilicit.

Astfel, raportându-se la conținutul articolelor anterior redactate, instanța a reținut că ziariștii au tras concluzia că versiunea familiei victimei Q. în legătură cu dinamica accidentului și cea vizând modalitatea în care cauza a fost instrumentată de organele de cercetare penală ar fi cea corectă, iar nu cea reținută de organele penale, sens în care aceștia s-au raportat la datele obținute în urma anchetei jurnalistice.

De aceea, nu se poate susține că intimatul reclamant a fost acuzat în cuprinsul articolelor publicate de săvârșirea unor fapte determinate fără a se furniza o bază factuală suficientă, întrucât aceasta nu trebuie să fie precisă, fiabilă și solidă, cu aceeași forță probantă ca cea care ar conduce la sancționarea sa de către o instanță judecătorească, și nici că judecata de valoare reprezentată de raționamentul deductiv al ziariștilor ar fi excesivă, fiind lipsită total de fundament. Din același considerent, nu se poate susține că jurnaliștii au prezentat faptele imputate ca adevăruri certe.

Curtea a reținut că, așa cum rezultă din înscrisurile anexate, respectiv interogatoriile părților, jurnaliștii s-au preocupat să verifice veracitatea și fiabilitatea afirmațiilor făcute, cu mijloacele specifice demersului jurnalistice. Cu privire la rigurozitatea verificărilor, astfel cum s-a arătat anterior, Curtea a reținut, contrar afirmațiilor din întâmpinarea intimatului reclamant, că nu întotdeauna, când se fac afirmații referitoare la fapte, este necesar să se dovedească adevărul acestora, ci este suficient să fie menționate împrejurări care oferă indicii în acest sens. În același sens, probele administrate relevă faptul că elementele investigației au fost prezentate în cuprinsul mai multor articole, informațiile nefiind obținute în totalitate anterior publicării primului articol, însă o atare împrejurare, date fiind circumstanțele factuale ale cauzei, anterior reliefate, nu poate fi considerată o încălcare a normelor deontologice.

Curtea a avut în vedere și faptul că reclamantul, ca și fiul său, este o persoană publică, chiar dacă numai prin prisma profesiei sale, dat fiind interesul considerabil al publicului pentru domeniul sportiv în care acesta activează. Or, pentru o persoană activă în domeniul public, interesul mai mare cu privire la o eventuală faptă sau conduită este justificat, reținându-se, corelativ, o toleranță mai mare față de mijloacele utilizate în dezbateri. Prin urmare, caracterul notoriu al persoanei implicate, combinat cu subiectul acestei investigații, o posibilă încălcare a legii ce nu a fost sancționată la momentul săvârșirii ei, justifică interesul investigației jurnalistice.

Pe de altă parte, maniera de redactare a articolelor nu excede limitelor acceptabile. Este real că titlurile articolelor conțin o mare doză de exagerare, chiar de provocare, atunci când califică accidentul rutier soldat cu decesul victimei și modul în care a fost instrumentat dosarul penal drept o crimă a familiei reclamantului, însă, câtă vreme o astfel de calificare, astfel cum rezultă din conținutul articolelor, se referă la urmările accidentului, respectiv decesul victimei și la circumstanțele în care s-a dispus soluția în dosarul penal, menținându-se în doza permisă de exagerare și provocare a opiniei cetățenilor, ea a reprezentat o judecată de valoare fundamentată pe o bază factuală reală.

În principal, articolele redau derularea faptelor în versiunea reținută din declarațiile persoanelor intervievate, punctează preținse contradicții cu concluziile anchetei penale, descriu conduite precedente ale persoanelor implicate și opiniile unor specialiști, menționând, în concluziile ultimului articol, că nu pot stabili vinovați și că, indiferent de situație, a intervenit prescripția răspunderii penale. Curtea a reținut, ca atare, că jurnaliștii nu au formulat, în concluziile articolelor, verdicte de vinovăție penală, în privința reclamantului așa cum se susține în acțiunea introductivă, și că rolul pe care și l-au asumat este acela de a alerta opinia publică apreciind că dețin informații despre posibile nereguli, fără să a li se putea impune să dispună de mijloacele de probă pe care le administrează organele judiciare în stabilirea săvârșirii unei infracțiuni.

Prin urmare, chiar dacă titlurile articolelor au un caracter exagerat, o atare împrejurare nu poate conduce la concluzia că ziaristii pârâți ar fi acreditat ideea vinovăției reclamantului pentru trafic de influență sau corupție, ci scopul a fost acela de a atrage atenția asupra subiectului apreciat a fi de interes public, aspect ce se circumscrie exercițiului libertății jurnalistice.

De altfel, opiniile pârâților nu pot fi interpretate din punct de vedere juridic pentru că jurnaliștii nu au o pregătire calificată în acest domeniu, iar expresiile gen "crimă", "măsluire" "rezolvarea de dosare", sunt folosite în contextul în care se dorește atragerea de cititori pentru articolul publicat.

Oricum, potrivit jurisprudenței Curții Europene în aplicarea art. 10 din Convenție, libertatea de exprimare acoperă nu numai informațiile sau ideile care sunt primite favorabil sau care sunt considerate inofensive sau indiferente, ci și pe acelea care ofensează, șochează sau îngrijorează statul sau un anumit segment al populației.

În plus, așa cum s-a arătat deja, limitele critice acceptabile sunt mai largi în cazul unei persoane publice, cum este cazul reclamantului, decât în cazul individului obișnuit, iar pe de altă parte, nu se poate reține că ceea ce a fost prezentat publicului, un accident rutier soldat cu decesul victimei și circumstanțele în care s-a realizat cercetarea penală în acest caz, reprezintă un aspect ce ține strict de viața privată a unei persoane.

În același timp, Curtea Europeană a statuat că este inadmisibil ca un ziarist să nu poată formula judecăți critice de valoare decât sub condiția demonstrării veridicității [Hotărârea Lingens împotriva Austriei din 8 iulie 1986, seria A nr. 103, pag. 28, alin. (46) - citat în paragraful 49 din hotărârea din 9 septembrie 1999 pronunțată în cauza I. Dalban împotriva României]. Ca atare, se impune a se concluziona că nu se poate concepe ca un jurnalist să poată să emită judecăți de valoare critice numai cu condiția de a le putea demonstra realitatea.

În consecință, în situația în care a existat o anchetă penală în legătură cu fapta ce a determinat investigația jurnalistică, cum este cazul în speță, dar și poziții oficiale ale autorităților statului, cu competențe în materie penală, care sprijină, chiar declarativ, concluzia că există indicii care ar justifică redeschiderea cercetărilor în acest caz, contemporane investigației jurnalistice analizate, există o bază factuală care să justifice judecata de valoare.

Or, judecata de valoare este excesivă doar atunci când este lipsită de orice bază factuală, situație ce nu se regăsește în speță, mai ales că articolele incriminate s-au finalizat cu concluzii obiective în sensul unei solicitări de redeschidere a anchetei, astfel că nu pot fi apreciate doar ca un atac personal gratuit.

Nu în ultimul rând, trebuie luată în considerare dificultatea dovedirii unor fapte de natura celor imputate reclamantului, astfel că a impune ziaristului obținerea unor probe absolute ar constitui cu atât mai mult, într-un asemenea caz, o limitare nejustificată a dreptului la liberă exprimare. Nedisponând de mijloacele pe care le au organele de cercetare penală, nu pot fi verificate toate detaliile care reies din ancheta jurnalistică, aceasta fiind situația aspectului dacă reclamantul C. s-a întors din Italia la data producerii accidentului sau a exercitat în concret, direct sau indirect, presiuni sau influență asupra organelor de poliție sau procurorilor implicați în anchetă.

În aceste condiții, nu se poate reține reaua-credință a pârâților, aceștia urmărind să supună atenției cititorilor subiecte de interes public, respectiv moartea unui om și funcționarea justiției în sens larg. Motivația pârâților a fost ideea de a se face dreptate, ceea ce presupune în mod inerent pedepsirea celor vinovați. Această motivație nu este exclusă de (ci se adaugă la) aspectul că ancheta jurnalistică ar fi fost declanșată de părerea negativă pe care ziaristul o are despre o

anumită persoană (în speță, presupusa aroganță). Important e ca ziaristul să nu fi avut numai intenția de a afecta în mod gratuit reputația persoanei vizate, ceea ce nu s-a dovedit (buna-credință prezumându-se).

Astfel, opinia personală a ziaristului referitoare la persoana reclamantului nu este mai importantă decât scopul declarat de a sesiza o posibilă conduită nelegală a acestuia și a autorităților statului în legătură cu o împrejurare ce ar fi putut atrage răspunderea penală.

Curtea a reținut, în același timp, că la interogatoriile ce le-au fost administrate, deși jurnaliștii au recunoscut că au plecat de la un comentariu al unei cititoare postat pe internet, investigația acestora nu s-a limitat la informațiile conținute în acest comentariu, ci au continuat cercetările jurnalistice și s-au documentat cu privire la caracterul real al informațiilor, iar dincolo de doza de exagerare folosită în exprimare pentru a atrage atenția publicului asupra acestei situații, au prezentat punctul de vedere al familiei victimei, dar și concluziile anchetei oficiale, au intervievat specialiști, martori, astfel că afirmațiile nu prezintă situații lipsite de orice suport probator, ci conțin informații fiabile.

Pornind de la această stare factuală au formulat judecăți de valoare, însă faptele concrete imputate reclamantului (de a influența ancheta penală) au în ele însele o bază factuală suficientă pentru a putea determina pronunțarea unor concluzii, nu neapărat verdicte de vinovăție. Este adevărat că distorsionarea realității operată cu rea credință poate să depășească limitele criticii acceptabile însă reclamantul nu și-a putut dovedi susținerea că scopul acestor articole ar fi fost acela de satisfacere a unui interes particular al ziaristului într-o campanie mediatică de defăimare și discreditare a sa și a familiei sale.

Or, cerința impusă de Curtea Europeană pentru a constata că art. 10 a fost respectat este aceea a existenței unei baze factuale suficiente, care creează convingerea jurnalistului că faptele prezentate sunt reale, punând un semn de egalitate între aceasta și buna-credință, în contextul punerii în discuție a unor chestiuni de interes general. Tot în consecința existenței unei baze factuale suficiente este considerată acceptabilă doza de exagerare și este admis ca fiind în limite acceptabile limbajul folosit de ziarist, în cauză fiind în discuție termenii folosiți în titlurile articolelor, care sunt însă menite să stârnească interesul cititorilor.

De altfel, cu privire la aceleași articole incriminate și în prezenta cauză, printr-o hotărâre irevocabilă, chiar instanța supremă a statuat că ele nu justifică declanșarea răspunderii civile delictuale a părților, neavând caracter ilicit, în privința susținerilor care l-au vizat pe fiul reclamantului, în condițiile în care, în mod evident, faptele imputate acestuia în același context factual, depășesc cu mult, ca și gravitate, pe cele imputate reclamantului (Decizia civilă nr. nr. 1790 din 23 septembrie 2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, secția I civilă).

Pe de altă parte, potrivit jurisprudenței Curții europene în aplicarea art. 10 din convenție, libertatea de exprimare acoperă nu numai informațiile sau ideile care sunt primite favorabil sau care sunt considerate inofensive sau indiferente, ci și pe acelea care offensează, șochează sau îngrijorează statul sau un anumit segment al populației.

Sub un alt aspect, Curtea a constatat că, așa cum s-a reținut, de altfel, și în Decizia civilă nr. 505A din 18 noiembrie 2014 a Curții de Apel București, la data de 23 ianuarie 2012 a fost publicat și un articol cuprinzând declarația de presă a fiului recurentului reclamant, prin care acesta a solicitat să îi fie lăsată familia în pace și a arătat că articolele cuprind neadevăruri, subliniind faptul că procurorul a dispus neînceperea urmăririi penale, iar la data de 25 ianuarie 2012, a fost publicat un alt articol care a redat declarația dată de însăși reclamantul, în legătură cu articolele incriminate. În această declarație, reclamantul afirmă că nu a fost în România în nici un moment în perioada respectivă, că nu a luat contact cu nimeni, deși a fost acuzat de mită, că cele relatate, prin articolele incriminate sunt simple presupuneri, că nu a discutat cu tatăl victimei, că acesta nu cunoaște dacă reclamantul consumă băuturi alcoolice, că nu consumă alcool, nici acesta și nici fiul său. Tot astfel, prin hotărârea anterior menționată s-a statuat că fiul reclamantului a fost încunoștințat într-o modalitate apreciată ca fiind corespunzătoare în legătură cu investigația realizată, anterior publicării aceluiași articole, astfel că, deși în prezenta cauza, în privința reclamantului nu au fost administrate dovezi din care să rezulte cert, o atare conduită a părților și în privința reclamantului, nu s-ar putea reține cu deplin temei, dată fiind legătura de rudenie apropiată și faptul că articolele incriminate îi vizează pe ambii, că acesta ar fi fost pus în imposibilitatea de a-și exprima propria poziție, în legătură cu faptele investigate.

Ca atare, nu se poate susține că nu au fost prezentate punctele de vedere ale tuturor părților implicate, cu atât mai mult cu cât încă de la început s-a arătat că soluția dată de organele penale a fost favorabilă fiului intimatului-reclamant, familia victimei având însă o altă părere, pe care jurnaliștii au considerat-o justificată.

În fine, chiar raportat la termenii folosiți în ceea ce privește conduita reclamantului, nu se poate reține că ziaristii au formulat verdicte cu privire la vinovăția acestuia, iar contextul în care afirmațiile vizându-l pe reclamant au fost inserate în articolele incriminate vizează nemulțumirea tatălui victimei, care a susținut neluarea în considerare a unor aspecte de

fapt din propria versiune, nici acesta nefiind însă sigur de soarta pe care ar fi avut-o procesul dacă ar fi ajuns în instanță. De altfel, aproape toate articolele exprimă ideea că se fac dezvăluiri senzaționale în legătură cu accidentul care a avut loc în anul 1991 și fac trimitere, expres sau implicit, la soluția deja pronunțată, finalitatea lor declarată fiind aceea a redeschiderii anchetei.

De asemenea, trebuie avut în vedere și faptul că limitele critice acceptabile sunt mai largi în cazul persoanelor care, "acceptând să dea interviuri, au ieșit în arena publică" față de individul obișnuit (cauza Wirtschafts-Trens Zeitschriften-Verlagsgesellschaft M.B.H. împotriva Austriei, hotărârea din 13 decembrie 2005). Nivelul de toleranță a criticii acestora este mai ridicat. Totodată, săvârșirea unui accident (într-un loc public) și influențarea anchetei penale (relația cu o autoritate publică), ca imputații factuale aduse reclamantului, nu țin de viața sa privată.

În plus, nu trebuie confundate sentimentele negative resimțite de reclamant la citirea unor articole ce îi sunt defavorabile cu îndeplinirea condițiilor răspunderii civile delictuale.

Curtea a reținut, prin urmare, că maniera de redactare a articolelor nu excede limitelor acceptabile, că afirmațiile jurnalistice nu sunt lipsite total de bază factuală, nefiind efectuate exclusiv într-o campanie media de denigrare îndreptată împotriva reclamantului.

Reținând în aceste condiții că jurnaliștii și-au exercitat un drept prevăzut de Constituție și anume dreptul la exprimare, ceea ce constituie o cauză care înlătură caracterul ilicit al faptei, Curtea a constatat că, sub aspectul publicării articolelor indicate în cererea de chemare în judecată, nu sunt întrunite elementele răspunderii civile delictuale, reglementată de art. 1349 C. civ.

În consecință, instanța a apreciat că, raportat la articolele jurnaliștilor pârâți, care au expus fapte și informații de interes public, aceștia beneficiază de protecția art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și nu pot fi obligați la despăgubiri către reclamant.

Având în vedere că angajarea răspunderii civile delictuale pentru prejudiciile cauzate prin fapta proprie, astfel cum este reglementată de art. 1357 și urm. din noul C. civ. (precum și în reglementarea anterioară art. 998 - 999) presupune existența cumulată a patru condiții - prejudiciul, fapta ilicită, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu și vinovăția autorului faptei ilicite, câtă vreme în prezenta cale de atac s-a constatat inexistența caracterului ilicit al faptei, devine lipsită de relevanță analiza celorlalte condiții - considerente pentru care Curtea nu a mai analizat criticile din apel vizând inexistența prejudiciului invocat de reclamant și nemotivarea corespunzătoare de către prima instanță a soluției în privința acestei cerințe legale a răspunderii civile delictuale.

Dată fiind soluția ce urmează a fi pronunțată în apel, în absența culpei procesuale a pârâților, în aplicarea art. 298 raportat la art. 274 C. proc. civ., aceștia nu pot fi obligați la plata cheltuielilor de judecată, astfel că nu se mai impune analiza criticilor formulate de apelanți vizând cuantumul exagerat la acestora.

În temeiul art. 298 raportat la art. 129 alin. (6) C. proc. civ. s-a luat act că pârâții D., E. și F. vor solicita cheltuieli de judecată pe cale separată, respectiv că reclamantul nu a solicitat cheltuieli de judecată.

În cauză a declarat recurs reclamantul C., prin care a solicitat, în temeiul art. 304 pct. 7 și pct. 9 C. proc. civ., modificarea în parte a deciziei, în sensul menținerii soluției anularii apelului formulat de pârâtul A. și respingerii apelului declarat de pârâții D., E. și F., invocând în susținere următoarele critici:

1. Instanța de apel a făcut o aplicare greșită a normelor incidente, inclusiv a celor cuprinse în Codului deontologic, considerând că obligația prevăzută de art. 4 din Rezoluția nr. 1003/1993 a fost respectată prin publicarea în respectivele articole a rezoluției procurorului de neîncepere a urmăririi penale, care în realitate nu a fost nicicând prezentată cu obiectivitatea și respectul cuvenit unui punct de vedere contrar ipotezei pe care intimații- pârâți voiau să o insufle cititorilor, ignorând totodată inclusiv comentariile extrem de agresive ale jurnaliștilor care au însoțit aceste enunțuri. Mai mult decât atât, nicicând nu a fost prezentat cititorilor răspunsul oficial primit de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nr. 313/VII-3/2011, transmis la data de 25 ianuarie 2012.

Din probele administrate în cauză rezultă că fundamentul investigațiilor jurnalistice este reprezentat de: declarația tatălui victimei - un om marcat pe viață de tragedia pierderii unui copil și pentru care are toată înțelegerea și compasiunea, dar care în mod evident nu poate și nici nu trebuie să fie obiectiv sau credibil în relatarea evenimentelor dramatice, având în vedere implicarea emoțională firească și împrejurarea că nu a fost martor la accident; un așa-zis martor ocular, care, din motive neverosimile, a păstrat tăcerea timp de 21 de ani și s-a abținut de la orice declarație în fața organelor de cercetare penală în contextul unei pretinse legături de prietenie dintre nașul său și familia reclamantului, precum și

declarațiile unui procuror notoriu în căutare de senzațional care prin afirmațiile sale încalcă normele procedurale și deontologice exprimând un punct de vedere lipsit de orice fundament juridic, cu privire la o cauză soluționată cu mulți ani în urmă, în care nu are nicio calitate.

Corecta aplicare a prevederilor Rezoluției nr. 1003/1993 ar fi condus la concluzia că îndeplinirea obligației de informare instituită în sarcina jurnaliștilor ar fi presupus abordarea uneia dintre cele două variante posibile - fie să fi publicat articolul abia la momentul la care ar fi obținut probe care să confirme declarația unicei surse, fie să fi prezentat declarațiile acestor persoane ca atare, sub forma de opinie și nu cu caracter de adevăr absolut.

2. Deși instanța de apel reține că titlurile articolelor publicate conțin o doză mare de exagerare, chiar de provocare, atunci când analizează accidentul rutier din 1991 și modul în care a fost instrumentat dosarul penal, reține, în mod contradictoriu, că maniera de redactare a articolelor se încadrează în limitele acceptabile ale libertății de exprimare.

Această concluzie nu poate fi întemeiată, întrucât se încalcă limitele prevăzute de art. 8 din Convenție, deoarece nu se poate susține că acuzațiile de "complicitate la crimă", "trafic de influență" și "dare de mită" nu ar reprezenta acuzații suficient de grave, care să excedă sferei libertății de exprimare garantată de Convenție.

Prin folosirea tonului grav și acuzator din titlurile publicațiilor se poate deduce intenția jurnaliștilor de denigrare a reclamantului, folosirea sintagmelor "Crima G.-ilor - o fată ucisă într-un accident rutier și o familie batjocorită", "Crima ascunsă a familiei H.: o fată a murit, iar dosarul - îngropat", "Onoarea pierdută a familiei H.", "Noi dezvăluiri despre I.: a mai comis un accident fără permis", "Blatul familiei H. cu legea: cum s-a mușamalizat dosarul", ducând evident la convingerea proprie, în fața publicului, de realitatea evenimentelor prezentate în cuprinsul articolelor, și condamnarea reclamantului pentru aceste fapte nereale.

Cu toate acestea, instanța de apel îl disculpă pe cei trei jurnaliști, reținând că aceștia nu ar fi acreditat ideea vinovăției sale, scopul acestora fiind doar de a redeschide ancheta penală, suportul unei atari concluzii fiind folosirea expresiilor "crimă", "măsluire" cu unicul scop de a atrage cititorii, fără ca acestor expresii să le poate fi atribuite valențe juridice, respectiv penale, din lipsa de pregătire în domeniu a utilizatorilor lor. Folosirea sintagmelor "crimă" și "măsluire" s-a făcut în mod conștient și voit, cunoscându-se exact de către intimații pârâți sensul și impactul acestora, neputându-se admite teza conform căreia nu au pregătire juridică și nu ar fi folosit aceste sintagme în cunoștință de cauză.

Intenția de culpabilizare a reclamantului de către intimații-apelanți-pârâți a fost dezvăluită prin chiar motivele de apel formulate de aceștia, când au susținut cu vehemență, fără niciun fel de bază legală și obiectivitate, faptul că "s-a încercat o mușamalizare a faptelor cu concurența reclamantului și a autorităților publice" și că "la volanul mașinii se afla I., fiul reclamantului" - afirmații ce reprezintă convingeri proprii ale intimaților pârâți formulate în apărarea lor, în fața instanței și prin avocat, afirmații care reprezintă denaturări intenționate ale realității și care nu fac decât să întărească susținerile sale din fața instanțelor privind exercitarea cu rea credință a dreptului la liberă exprimare, fără ca, în realitate, să se urmărească aducerea la cunoștința publicului a unor informații reale, așa cum se susține, ci doar defăimarea sa publică.

Nu se poate susține că scopul urmărit de intimații pârâți a fost doar acela de a scoate la iveală adevărul în condițiile în care există deja un adevăr stabilit în mod legal, definitiv, oficial, de către organele de urmărire penală. Ceea ce s-a încercat de către intimații-apelanți-pârâți a fost aducerea la cunoștința publicului a unor pure speculații, potrivit convingerilor proprii, iar nu a unor fapte veridice, iar relatarea unor fapte neadevărate nu se încadrează în exercițiul normal al dreptului de liberă exprimare. Publicul trebuie informat numai prin prezentarea unor informații reale, adevărate, înăuntrul limitelor moralei și a bunului simț, iar nu prin prezentarea unor fapte neconforme realității și prin omisiunea intenționată din articolele publicate a prezentării și analizei situației de fapt de la momentul accidentului astfel cum a fost reținută de către organele de cercetare penală.

Instanța de apel reține soluții contradictorii deoarece, pe de o parte, respinge excepția puterii de lucru judecat invocată de intimații pârâți, reținând că Sentința civilă nr. 977 din 07 iulie 2014 pronunțată de Tribunalul București, irevocabilă prin Decizia civilă nr. 1790 din 23 septembrie 2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate reprezenta izvor de drept și nici nu se poate impune prin efectul pozitiv al autorității de lucru judecat, dar pe de altă parte, se folosește de considerentele aceleiași hotărâri pronunțate de instanța supremă și apreciază că în condițiile în care în dosarul în care fiul său a fost reclamant, iar faptele imputate acestuia de aceiași jurnaliști, deși erau mult mai grave, nu au constituit un temei suficient pentru atragerea răspunderii civile delictuale, cu atât mai puțin în această cauză s-ar putea reține în sarcina intimaților-apelanți-pârâți vreo faptă ilicită, faptele imputate fiind mult mai puțin grave.

Instanța de apel s-a raportat în mod greșit la considerentele Deciziei civile nr. 1790 din 23 septembrie 2015 cu privire la care a arătat că nu poate constitui izvor de drept în prezenta cauză și, mai mult, este greșită și modalitatea de analiză

comparată a incidenței faptelor pretins ilicite ale jurnaliștilor, diferite sau nu, și a efectelor pe care acestea le produc unor persoane diferite, care pretind încălcarea drepturilor lor la demnitate, imagine și viața privată.

3. Una dintre obligațiile profesionale care le incumbă jurnaliștilor, potrivit Codului deontologic al jurnaliștilor, este aceea de a solicita fiecăreia dintre părțile implicate punctul de vedere cu privire la faptele prezentate.

În ceea ce privește dreptul său la replică, instanța de apel a reținut că prin declarația de presă a fiului său, acesta a arătat că articolele din presă nu cuprind adevăruri, astfel încât nu s-ar putea susține că nu au fost prezentate punctele de vedere ale tuturor părților implicate.

Or, pe lângă faptul că declarația de presă a fiului său nu poate echivala cu un drept al său la replică, nicicând, anterior sau pe parcursul derulării campaniei, nici unul dintre intimații-apelanți-pârâți sau vreun alt reprezentant al cotidianului "G.", nu au luat legătura cu reclamantul, pentru a-l informa cu privire la conținutul articolelor și pentru a-i da posibilitatea de a-și expune punctul de vedere. Oricum, această împrejurare este recunoscută implicit de către toți intimații pârâți, prin răspunsurile la interogatorii care fie recunosc că nu l-au contactat personal, fie declară ca l-au contactat, situație care însă nu reiese din nicio altă probă administrată sau din articolele publicate (întrebarea nr. 30 interogatoriu A., întrebarea nr. 33 D., întrebarea nr. 29 E., și întrebarea nr. 27 F.).

Împrejurarea că declarația sa difuzată de un post de televiziune a fost publicată pe forumul G., de către un alt autor, iar nu de intimații pârâți din prezenta cauză, nu poate fi interpretată în sensul că i s-a solicitat punctul de vedere cu privire la articolele ce urmau a fi publicate în presă, cu atât mai mult cu cât aceasta a fost publicată sub textul "C., o altă declarație halucinantă", inducând publicului ideea că cele afirmate sunt lucruri neadevărate.

Astfel, reacția sa manifestată telefonic în cadrul unei emisiuni a unui post TV nu a fost publicată și tratată cu obiectivitate, ci ca o nouă atitudine «aroganță» a sa.

4. Deși instanța de apel reține în mod corect textele legale incidente în cauză, raționamentul juridic care a condus la admiterea apelului este bazat pe o greșită aplicare a acestora.

Chiar dacă art. 10 din Convenția Europeană și articolul 30 din Constituție reglementează dreptul oricărei persoane la libertatea de exprimare, acest drept nu este unul absolut și nu poate fi exercitat cu încălcarea dreptului fundamental la reputație și demnitate al unei persoane. Ca atare, exercițiul libertății de exprimare presupune îndatoriri și responsabilități, a căror întindere trebuie apreciată în raport de fiecare situație concretă în parte.

Este esențial a se stabili un echilibru între libertatea de exprimare și dreptul la viață privată, prin sancționarea persoanelor vinovate de "comiterea afirmațiilor denigratoare, dacă afirmațiile reprezintă situații factuale, lipsite de suport probatoriu, efectuate în cadrul unei adevărate campanii de denigrare și reiterate în public, prin mijloace de comunicare în presă și mass-media cu rea-credință" (Decizia civilă nr. 5807 din 16 decembrie 2013 a Secției I civilă a Înaltei Curți de Casație și Justiție).

a. Premisa de la care atât intimații pârâți cât și instanța pornesc în analizele privind limitele criticilor admisibile este una greșită.

Într-adevăr, pentru persoanele publice, limitele libertății de exprimare sunt unele mai largi, însă în mod greșit a reținut în privința sa calitatea de persoană publică, în condițiile în care între persoana notorie și persoana publică nu se poate pune semn de egalitate.

Este adevărat că o doză de exagerare este permisă și protejată de normele care reglementează dreptul la liberă exprimare, însă prevederile art. 10 din Convenția europeană nu acoperă informațiile false și nici erorile din neglijență, deci cu atât mai puțin intenția vădită de denigrare.

În cuprinsul articolelor menționate s-a produs defăimarea publică a recurentului, prin prezentarea într-o manieră neconformă cu realitatea, agresivă și vehementă, a modului în care s-a desfășurat acum 21 de ani o anchetă penală, urmărind, sub aparența respectării interesului public de a fi informat și sancționării modalității de îndeplinire a justiției în România, distrugerea imaginii sale și pedepsirea pentru "aroganță".

b. S-a încălcat principiul bunei credințe în realizarea demersului jurnalistic.

Firește că, aparent, se poate considera că demersul jurnalistic ar fi fost desfășurat cu bună-credință, intimații pârâți urmărind doar prezentarea unui subiect de interes public, sancționarea unor fapte reprobabile și atragerea atenției publice asupra modului în care se desfășurau lucrurile în România.

Însă toată această aparență se destramă de la chiar titlurile alese pentru articole și tonul campaniei denigratoare - "Crima G.-ilor, onoarea pierdută a familiei H. " și "Procurorul Elodiei redeschide cazul H."

Deși se arată în motivarea hotărârii recurate că termenul "crimă" a fost folosit în sensul de faptă care a condus la decesul unei persoane, iar nu de infracțiune de "ucidere din culpă", folosirea unei astfel de terminologii, cu implicații penale dintre cele mai grave, nu poate fi considerată ca făcând parte din doza de exagerare permisă, inclusiv Curtea Europeană condamnând în mod frecvent astfel de exprimări.

Dacă, într-adevăr, intimații pârâți ar fi fost de bună credință, aceștia ar fi avut posibilitatea de a-și expune punctul de vedere sub formă de opinii și nu prezentând cititorilor cu caracter de certitudine și sub formă de informații opinii ale persoanelor pe care le-au intervievat pe parcursul anchetei jurnalistice.

Jurisprudența Curții Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului cuprinde exemple de sancționare a utilizării de către jurnaliști a unor termeni care conduc la ideea săvârșirii unei infracțiuni în absența unei hotărâri penale (Cauza Constantinescu împotriva României).

În dovedirea relei-credințe pe care au manifestat-o intimații jurnaliști pe tot parcursul campaniei desfășurate în "G." instanța de apel trebuia să analizeze, după cum a precizat, și resortul intern care a condus la inițierea acestei campanii, astfel cum reiese în mod clar din primele articole publicate, și a fost confirmat de răspunsul la interogatoriul administrat în cauză intimatului A. (răspunsul la întrebarea nr. 1: "Accidentul de mașină făcut de C. și atitudinea acestuia").

Reaua-credință a intimaților-pârâți a fost demonstrată tocmai prin prezentarea deliberată și subiectivă a unor pretinse adevăruri rezultate în urma investigației jurnalistice, coroborată cu lipsa informațiilor detaliate în aceeași măsură cu privire la situația de fapt stabilită cu putere de lucru judecat de către organele de cercetare penală.

Prin răspunsurile la interogatoriu ale intimaților pârâți se arată că scopul urmărit în publicarea articolelor ar fi fost acela de aducere la cunoștința publicului a unor fapte reale, însă acest scop nu putea și nu trebuia a fi atins prin invocarea unor convingeri proprii, conform cărora a vrut să "îngroape" și să "mușamalizeze" respectivele fapte. Aceste afirmații nu au niciun suport, nu conțin date pe care s-ar putea sprijini o astfel de ipoteză, nereieșind din niciun înscris, declarație, că s-a folosit de prestigiul său în vederea mușamalizării unor fapte penale. Simplul fapt că este o persoană cunoscută publicului umare a unor performanțe sportive nu poate, sub nicio circumstanță, să ducă la concluzia că sunt o persoană publică sau că a influențat în vreun fel mersul anchetei penale derulate în anul 1991.

Este evidentă denaturarea faptelor și împrejurărilor în mod intenționat, pentru a conduce opinia publică, cititorul, la concluzia enunțată încă din titlul primului articol, și anume că, prin săvârșirea de infracțiuni (dare de mită, trafic de influență etc.) ar fi schimbat cursul și deznodământul cercetării penale.

Din toate articolele apărute în această campanie, prin vehemența și fermitatea afirmațiilor denigratoare rezultă foarte clar lipsa de obiectivitate a intimaților pârâți, în condițiile în care se afirmă cu tărie că "Ce a urmat e un caz tipic pentru justiția postdecembristă din România. Orice culpă a fost astupată de intervenția influentului C. Antrenorul de atunci al celor de la ... a venit de urgență la București, iar treptat până când și avocatul victimei s-a recunoscut învins, a tras sforile pentru ca nimeni din familia lui să nu pătimească" - rezultând foarte clar intenția apelanților-pârâți de a emite judecăți de valoare și de a lasă impresia cititorilor că aceste judecăți reprezintă adevărul.

Din titlurile publicațiilor reiese aceeași intenție, de condamnare a reclamantului pentru faptele invocate în cuprinsul articolelor și, nu în ultimul rând, din motivele de apel reiese același lucru, indignarea intimaților-pârâți cu privire la lipsa tragerii la răspundere penală a sa, specificându-se expres faptul că se consideră că a existat o încălcare a legii din partea sa, fapt care înlătură atitudinea obiectivă a acestora și prezumția de bună-credință a acestora, lipsa intenției în săvârșirea faptei ilicite și producerea unui prejudiciu.

Așa cum s-a mai precizat, nicicând, anterior sau pe parcursul derulării campaniei, nici unul dintre intimați sau vreun alt reprezentant al cotidianului "G." nu au luat legătura cu recurentul-reclamant, una dintre obligațiile profesionale care le incumbă jurnaliștilor, potrivit Codului deontologic al jurnaliștilor, fiind aceea de a solicita fiecareia dintre părțile implicate punctul de vedere cu privire la faptele prezentate.

c. S-a încălcat obligația de informare prealabilă și de a se efectua verificări riguroase.

Prin demersul jurnalist s-au prezentat publicului larg informații de natură a aduce grave prejudicii de imagine recurentului, fără o verificare prealabilă și fără a avea o bază factuală reală, motiv pentru care judecățile de valoare și informațiile transmise nu se pot bucura de protecția conferită de art. 10 din Convenție.

Din analiza cronologică a articolelor apărute și din răspunsurile la interogatorii, reiese cu claritate că intimații nu au depus nici cea mai mică diligență în direcția unei informări și verificări temeinice, anterioare publicării articolelor, ci au prezentat publicului o primă știre senzațională, la prima publicare, pornind de la o informație oferită de către o cititoare pe pagina de internet a cotidianului - care corect a sesizat că în urmă cu 21 de ani nora sa a produs un accident de circulație - și pe declarațiile tatălui victimei.

Corecta aplicare a prevederilor Codului deontologic ar fi condus la concluzia, contrară celei reținute de instanța de apel, că îndeplinirea obligației de informare instituită în sarcina jurnaliștilor ar fi presupus verificarea prealabilă a tuturor informațiilor.

d. S-a încălcat principiul prezumției de nevinovăție.

Această obligație, impusă atât de Rezoluția 1003/1993 a CE cât și de codul deontologic, are un conținut complex, din care se desprinde obligația jurnaliștilor de a se abține de la a formula verdicte și interdicția de a pune etichete de autor de fapte penale unor persoane în cazul în care nu s-a pronunțat o instanță de judecată în sensul stabilirii vinovăției acestora.

În cadrul cercetării unor evenimente care intră în sfera ilegalității, jurnaliștii au libertatea de a prezenta, însă obligatoriu în mod obiectiv, derularea evoluției faptelor. Nici când în cadrul articolelor nu se folosesc sintagme din care să reiasă împrejurarea că autorii și-ar exprima doar o opinie personală, ci se afirmă cu tărie că "Ce a urmat e un caz tipic pentru justiția postdecembristă din România. Orice culpă a fost astupată de intervenția influentului C. Antrenorul de atunci al celor de la ... a venit de urgență la București, iar treptat, până când și avocatul victimei s-a recunoscut învins, a tras sforile pentru ca nimeni din familia lui să nu pătimească." (articolul apărut în ediția on-line din 22 ianuarie 2012); "Crima ascunsă a familiei H.: o fată a murit, iar dosarul - îngropat": "Cel mai întunecat secret al familiei H. confirmă renumele de <șoferi ai ladului> pentru tatăl C. și pentru fiul I. A fost nevoie de un nou accident rutier, provocat pe 6 ianuarie de <C.>, pentru ca un episod horror, bine ascuns timp de peste 20 de ani, să iasă la iveală, iar cei care observă pe marginea DN1 crucea cu numele Q., să afle cum și-a găsit sfârșitul o fată de 23 de ani. EVZ va dezvălui o poveste cumplită despre moartea unei tinere, îngroparea unui dosar prin <metode specifice> și, nu în ultimul rând, umilințele îndurate de familia victimei." (articolul din data de 23 ianuarie 2012).

Natura învinuirilor aduse de către intimații pârâți este una dintre cele mai grave, creându-i-se imaginea unui personaj corupt, fără niciun scrupul, care, prin faptele săvârșite și influența ce o exercită asupra organelor de cercetare penală, a scăpat de la răspunderea penală persoanele care îi sunt apropiate, ajungându-se la ideea că "familia H." se asociază în vederea săvârșirii de infracțiuni. Pe lângă faptul că niciun moment, în niciunul dintre articolele publicate, nu s-a încercat nici măcar formal, acordarea beneficiului prezumției de nevinovăție, chiar dacă nu există nici măcar o dovadă în susținerea "realității" expuse de jurnaliști, modalitatea tranșantă în care jurnaliștii stabilesc "adevăruri" și le comunică publicului larg, fac ca imaginea publică să fie suprapusă cu cea a unui infractor.

Instanța de apel, în realitate, a omis să analizeze și să argumenteze modalitatea de respectare prin demersul jurnalistic a principiului prezumției de nevinovăție. În realitate, din conținutul articolelor rezultă învinuirea sa de către jurnaliști de săvârșirea mai multor infracțiuni, cu încălcarea evidentă a chiar modalității de reglementare a acestei obligații, conform Rezoluției 1003/1993 a CE. și a codului deontologic.

5. Referitor la celelalte elemente ale răspunderii civile delictuale, respectiv prejudiciul moral cauzat recurentului-intimat-reclamant și legătura de cauzalitate dintre faptă și prejudiciu, s-a făcut dovada existenței acestora.

Dacă este avut în vedere numai gradul de mediatizare a subiectului și controversalele stărnite de acesta, dovada prejudiciului moral este făcută prin amploarea expunerii vieții personale a recurentului reclamant, prezentată într-o variantă proprie a jurnaliștilor, evident defăimătoare.

Cu toate acestea, instanța de apel nu a înțeles să analizeze și aceste aspect, considerând că nu sunt întrunite elementele răspunderii civile delictuale, astfel cum este aceasta reglementată de art. 998 - 999 C. civ., câtă vreme jurnaliștii și-au exercitat un drept prevăzut de Constituție și anume dreptul la exprimare. Printr-o atare concluzie, instanța de apel omite a analiza și a se pronunța asupra condițiilor și motivelor invocate de reclamant, ce ar fi trebuit să ducă la o limitare a acestor drepturi ale intimaților pârâți - dreptul acestuia la demnitate, onoare și reputație.

Intimații pârâți au formulat întâmpinare, prin care, cu prioritate, au susținut nulitatea recursului pe motiv că nu s-au dezvoltat motivele de nelegalitate a deciziei de apel - așa cum impune art. 302¹ alin. (1) lit. c) C. proc. civ.- și faptul că în speță operează autoritatea de lucru judecat și puterea de lucru judecat, întrucât prin Decizia nr. 1790, Înalta Curte a respins recursul declarat de reclamantul I. într-un dosar îndreptat împotriva aceluiași pârâți, în temeiul aceluiași articole

de presă; au solicitat și respingerea recursului ca nefondat, susținând legalitatea deciziei de apel, justificată pe neîntrunirea condițiilor angajării răspunderii civile delictuale.

Analizând, cu prioritate, excepțiile invocate în cauză, Înalta Curte constată că acestea nu pot fi reținute.

În ceea ce privește nulitatea recursului, criticile formulate pot fi subsumate, în parte, dispozițiilor art. 304 pct. 7 și pct. 9 C. proc. civ., fiind detaliate și aspectele de nelegalitate ce le susțin, cu respectarea dispozițiilor art. 302¹ alin. (1) lit. c) C. proc. civ.

Autoritatea de lucru judecat se conturează sub două aspecte, generate de efectele pozitiv și negativ ale lucrului judecat.

Astfel, intervine efectul negativ care evită o nouă judecată, în cazul în care a doua acțiune este identică cu prima sub toate elementele - părți, obiect și cauză - și efectul pozitiv, care evită contrazicerea între hotărâri și obligă instanțe să considere drept "dat" conținutul hotărârii anterioare, pe care va trebui să-și fundamenteze propria hotărâre, atunci când cea de-a doua acțiune se diferențiază prin cauză sau obiect, părțile fiind deci aceleași.

Întrucât în situația în speță cel puțin partea reclamantă nu este aceeași (fără a mai intra în detalii privind celelalte elemente, pentru care nu s-a reținut identitatea nici în celălalt dosar), reclamantul prezent este terț în raportul cu primul litigiu și, față de principiul relativității și contradictorialității, acesta iese de sub autoritatea de lucru judecat.

Manifestarea efectului pozitiv al lucrului judecat este prezumția de lucru judecat, care atunci când este invocată față de terți, nu are o valoare absolută (iuris de iure), ci relativă (iuris tantum), putând fi combătută prin proba contrară de orice persoană interesată. Cu alte cuvinte, ceea ce s-a statuat într-un proces, va fi opus terțului cu valoarea unui fapt juridic, supus dovezii contrare, prezumția fiind doar un mijloc de apărare în fond care vine să ușureze sarcina probei, prin invocarea constatărilor făcute într-un proces anterior, ceea ce înseamnă că formularea unei noi acțiuni nu este oprită, în sensul art. 1202 alin. (2) C. civ. (aplicabil până la intrarea în vigoare a noului C. proc. civ., potrivit art. 230 lit. a) din Legea pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil)

Analizând decizia în raport de criticile formulate, Înalta Curte constată că recursul este nefondat, în considerarea argumentelor ce succed:

1. Din perspectiva dispozițiilor art. 304 pct. 7 C. proc. civ., recurentul reclamant susține că decizia cuprinde considerente contradictorii, motiv de recurs neîntemeiat.

Se reclamă faptul că instanța a reținut, pe de o parte, o doză de exagerare, de provocare în ceea ce privește titlurile articolelor, iar, pe de altă parte, că maniera de redactare se încadrează în limitele acceptabile ale libertății de exprimare.

Considerentele în cauză nu pot fi contradictorii, întrucât vizează chestiuni total diferite, instanța de apel analizând distinct titlurile articolelor față de maniera de redactare a acestora, cadrul legal fiind același. De altfel, inclusiv criticile formulate de către recurentul reclamant se diferențiază în acest sens, iar în art. 4 din Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1003/1993 privind etica jurnalismului (invocat în susținerea recursului) se face referire la "titlul și sumarul știrilor".

O contrarietate a motivării nu se regăsește nici în ceea ce privește soluționarea excepției puterii de lucru judecat susținută cu referire la Sentința civilă nr. 977 din 07 iulie 2014 pronunțată de Tribunalul București, irevocabilă prin Decizia nr. 1790 din 23 septembrie 2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât hotărârile judecătorești anterioare nu au fost recunoscute ca urmare a efectelor puterii lucrului judecat, care conturează excepția respinsă, ci în aprecierea comparativă a gravității faptelor imputate prin aceleași articole, de persoane diferite.

În susținerea ambelor critici se invocă însă aspecte de legalitate a modului de soluționare a cauzei, ce urmează a fi avute în vedere în analiza motiv de recurs căruia i se circumscriu, în cele ce urmează.

2. Criticile de recurs ce se subsumează dispozițiilor art. 304 pct. 9 C. proc. civ. nu sunt fondate.

În primul rând, este necesar să se sublinieze că elementele răspunderii civile delictuale subliniate în cadrul ultimei critici de recurs nu pot face obiect de cercetare în fața prezentei instanțe, în lipsa analizei de către instanța anterioară, determinată de caracterul cumulativ și neregăsirea uneia dintre acestea - potrivit art. 299 alin. (1) C. proc. civ. coroborat cu art. 302¹ alin. (1) lit. c) C. proc. civ., fiind supusă cenzurii instanței de recurs legalitatea deciziei de apel, respectiv limitele de judecată a cauzei în fața instanței de apel.

Totodată, elementele extrase din cererea de apel nu sunt relevante în speță, atât timp cât nu acestea sunt supuse

cercetării instanței, faptele reclamate în fața primei instanțe fiind punctuale și circumscrise articolelor incriminate, iar modul de apreciere, interpretare a probatoriului administrat și omisiunea de a se avea în vedere anumite probe nu pot face, de asemenea, obiectul cenzurii în fața prezentei instanțe, în urma abrogării pct. 10 și 11 ale art. 304 C. proc. civ.

2.a. Articolul 4 din Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1003/1993 privind etica jurnalismului prevede că "Difuzarea știrilor trebuie să fie bazată pe adevăr, asigurată prin mijloace adecvate de verificare și demonstrare și pe imparțialitate în prezentare, descriere și narare. (...). Titlul și sumarul știrilor trebuie să reflecte esența evenimentelor și datelor prezentate cât mai precis."

În analiza făcută, instanța de apel a reținut că știrile care relatează circumstanțele accidentului din anul 1991 și cele în care s-a realizat cercetarea de către autoritățile statului au fost bazate pe mijloace adecvate de demonstrare, care au fost indicate, iar acestea nu se rezumă numai la o unică sursă, așa cum susține recurentul reclamant și fără a arăta care este aceasta, sau numai la cele contestate în cererea de recurs - acestea fiind completate cu altele, de natură a contrazice concluziile anchetei oficiale. Cu privire la cele subliniate în cererea de recurs urmează a se reține că atât timp cât nu s-a reclamat vreo intervenție sau denaturare din partea intimaților părții și nici nu s-au dovedit elemente care să le pună în discuție credibilitatea până în fața instanței de recurs (operațiune exclusă în fața acestei instanțe de dispozițiile art. 304 C. proc. civ.), iar aspectele privind încălcări de norme procedurale și deontologice exced cadrului procesual al prezentului litigiu, acestea pot constitui mijloace adecvate de demonstrare, în sensul avut în vedere de instanță. Într-adevăr, discuții pot fi făcute în ceea ce îl privește pe tatăl victimei accidentului, determinate de relația de rudenie foarte apropiată, însă declarația acestuia nu a fost singura care a fundamentat soluția, instanța având-o în vedere în întregul context probatoriu.

Din perspectiva aceluiași norme se susține o lipsă de obiectivitate/imparțialitate în modul de prezentare în cadrul articolelor a rezoluției de neîncepere a urmăririi penale, însă instanța de apel a reținut că în cadrul demersului jurnalistic s-au prezentat și concluziile anchetei oficiale, într-unul dintre articole actul procedural de finalizare a acesteia fiind reproduș în întregime, apelându-se la citat în acest sens. Cum nici în privința actului în cauză nu s-a reclamat vreo intervenție în redarea conținutului, critica nu este susținută.

În același context se reclamă și neprezentarea în cadrul articolelor a răspunsul oficial primit de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție nr. 313/VII - 3/2011, transmis la data de 25 ianuarie 2012 (în realitate 2011), fără a se arăta la ce se referă acest act și modul de afectare astfel a obiectivității - act exclus analizei de către instanța de recurs în structura actuală a art. 304 C. proc. civ.

Maniera de redactare a articolelor, contrar susținerilor recurentului reclamant, a fost analizată de instanță, iar aceasta, inclusiv în ceea ce privește titlurile, s-a făcut nu numai din perspectiva Rezoluția Adunării Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1003/1993, ci și a dispozițiilor Convenției Europene a Drepturilor Omului, respectiv art. 8 și art. 10 și echilibrul în aplicarea acestora, astfel cum sunt reflectate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, precum și a normelor naționale.

2.b. Cum în mod corect s-a reținut și nici nu s-a contestat prin cererea de recurs, este relevant în cauză nu numai dreptul național, ci și cel convențional, respectiv Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art. 10 - libertatea de exprimare, reclamată ca fiind depășită și art. 8 - dreptul la respectarea vieții private, ca fiind afectat prin încălcarea art. 10, precum reflectarea acestora în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Potrivit art. 10, primul paragraf, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare, drept care cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere, în vreme ce în al doilea paragraf se arată că exercitarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.

Astfel, dreptul garantat de art. 10 din Convenție nu este unul absolut. Dacă primul paragraf al art. 10 consacră existența dreptului la libertate de exprimare, al doilea paragraf al articolului permite restrângerea exercitării acestui drept, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva anumitor valori pe care statul le poate în mod legitim apăra sau chiar împotriva democrației însăși. Cu alte cuvinte, libertatea de exprimare, ca drept esențial într-o societate democratică, nu poate fi exercitată dincolo de orice limite. Ca orice altă libertate socială, ea presupune luarea în considerare a unor interese de ordin general, cum sunt siguranța națională și integritatea teritorială ale statelor

contractante, siguranța publică, apărarea acesteia și prevenirea săvârșirii unor infracțiuni, protecția sănătății și a moralei publice, garantarea autorității și imparțialității puterii judiciare, precum și a unor interese de ordin personal, anume reputația și drepturile ce aparțin altor persoane, împiedicarea de a divulga informații confidențiale.

Aceste limitări se concretizează în posibilitatea existenței unor ingerințe ale autorităților statale în exercițiul dreptului la libertatea de exprimare, spre a se realiza scopurile enunțate de art. 10 parag. 2 din Convenție, instanța europeană subliniind, în repetate rânduri, că restricțiile la libertatea de exprimare, oricare ar fi contextul în discuție, nu sunt compatibile cu dispozițiile art. 10 parag. 2 decât dacă îndeplinesc condițiile pe care textul le impune în privința lor.

Potrivit celor ce rezultă din dispozițiile normei convenționale evocate, exercițiul libertății de exprimare presupune "îndatoriri și responsabilități" și el poate fi supus unor "formalități, condiții, restricții sau sancțiuni", ceea ce semnifică recunoașterea posibilității pentru stat de a exercita anumite "ingerințe" în exercițiul acestei libertăți fundamentale. Aceste ingerințe trebuie să îndeplinească însă anumite condiții, respectiv: să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie necesare într-o societate democratică. Pe cale pretoriană, acestor cerințe li s-a adăugat și condiția privind proporționalitatea, ce are a fi apreciată ca un balans între interesele aflate în joc, între măsura dispusă și legitimitatea scopului urmărit prin aplicarea acelei măsuri, aleasă de stat pentru restabilirea legalității sau repararea prejudiciilor produse. "Scopul legitim" în virtutea căruia poate fi aplicată o anumită ingerință este dat de interesele de ordin general și de cele individuale prevăzute de paragraful 2 al art. 10 și acesta va fi întotdeauna invocat de stat.

În jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat, cu valoare de principiu, că orice persoană, în exercitarea libertății sale de expresie, își asumă "îndatoriri și responsabilități", a căror întindere depinde de situația concretă în discuție și de procedul tehnic utilizat.

În ceea ce privește dreptul la viața privată, Curtea Europeană a statuat, în jurisprudența sa, că noțiunea de viață privată cuprinde elemente care se raportează la identitatea unei persoane, cum ar fi numele, imaginea, integritatea sa fizică și morală; garanția oferită de art. 8 din Convenție fiind destinată, în principal, să asigure dezvoltarea, fără ingerințe din afară, a personalității fiecărui individ în relațiile cu semenii. Așadar, există o zonă de interacțiune între individ și terți care, chiar și într-un context public, aparține "vieții private" (a se vedea Von Hannover c. Germaniei, cererea nr. 59320/00, paragraful 50). De asemenea, s-a statuat că "dreptul la apărarea reputației este un drept care, în calitate de element al vieții private, este legat de art. 8 din Convenție" (a se vedea Chauvy și alții c. Franței, nr. 64915/01, paragraful 70).

Totodată, s-a arătat că trebuie găsit un echilibru între libertatea de exprimare și dreptul la viața privată, care cade sub incidența art. 8, echilibru care impune tragerea la răspundere a persoanelor vinovate de comiterea afirmațiilor denigratoare, dacă afirmațiile reprezintă situații factuale, lipsite de suport probatoriu, efectuate în cadrul unei adevărate campanii de denigrare și reiterate în public, prin mijloace de comunicare prin presă și mass-media cu rea-credință (cauza Petrina c. României, cauza Andreescu c. României) - considerente la care se face referire și în jurisprudența Înaltei Curți, menționată în susținerea recursului.

În acest sens, instanța europeană a statuat, în cauza Sipoș c. României, că, "îi revine Curții sarcina de a stabili dacă statul, în contextul obligațiilor pozitive care decurg din art. 8 din Convenție, a administrat un just echilibru între protecția dreptului reclamantei la reputația sa, element constituent al dreptului la protecția vieții private, și libertatea de exprimare protejată la art. 10 (Petrina, citată anterior, par. 36; Von Hannover c. Germaniei, par. 70). Astfel, Curtea Europeană consideră că obligația pozitivă care decurge din art. 8 din Convenție trebuie să se aplice în cazul în care afirmațiile susceptibile să afecteze reputația unei persoane depășesc limitele criticilor acceptabile din perspectiva art. 10 din Convenție (Petrina, citată anterior, par. 39)".

În aprecierea depășirii limitelor libertății de exprimare și necesității respectării dreptului la viața privată, respectiv dreptul la imagine și dreptul la reputație, Curtea Europeană a avut în vedere o serie de criterii, respectiv calitatea și funcția persoanei criticate, forma, stilul și contextul mesajului critic, contextul în care este redactat articolul (cauza Niculescu Dellakeza c. României), interesul public pentru tema dezbătută (cauza Bugar c. României), buna-credință a jurnalistului, care înlătură nedovedirea unui temei faptic suficient al afirmațiilor (cauza Ileana Constantinescu c. României), raportul dintre judecățile de valoare și situațiile factive, doza de exagerare a limbajului artistic, proporționalitatea sancțiunii cu fapta, precum și motivarea hotărârii (cauza Bugar c. României, cauza Dumitru c. României).

În aplicarea principiilor dreptului libertății de exprimare și ale dreptului la viața privată, instanța de apel a confirmat în analiza făcută numai două dintre cerințele ingerinței în exercitarea primului - să fie prevăzută de lege (răspunderea civilă delictuală fiind reglementată în dreptul național, normele interne fiind ample detaliate în decizie și analizate) și să urmărească un scop legitim (protejarea unor interese personale, respectiv demnitatea și reputația reclamate a fi încălcate de către recurentul reclamant), făcând o cercetare a cauzei din perspectiva criteriilor mai sus subliniate -

recurentul reclamant necontestând relevanța sau caracterul incomplet al celor nereținute, ci modul de soluționare, de aplicare la cazul particular al speței.

. Astfel, instanța de apel a constatat că stilul, maniera de redactare a articolelor se încadrează în limitele acceptabile, iar pentru această concluzie, în mod corect a reținut că limitele de toleranță și de analiză sunt mai largi în cazul în speță.

Interesul public al subiectului - reprezentat de decesul unei persoane, suspiciunea de influențare a anchete penale asupra acestuia și o posibilă faptă penală, funcționarea justiției în general, nu a fost contestat, în principiu, de către recurentul reclamant, însă a fost considerat de acesta o aparență pentru o campanie denigratoare împotriva sa.

Acesta face ca, potrivit jurisprudenței Curții Europene, în privința informațiilor incriminate, deși nu trebuie să se depășească limitele ce țin în special de protecția reputației și drepturilor unei persoane, chiar dacă nu se face proba verității, ziaristii să fie protejați dacă se dovedește că au acționat cu bună credință, pe baza unor informații credibile, nefiind exclusă protecția art. 10 nici în cazul inexactității parțiale a informațiilor, însă cu aceleași condiții referitoare la buna credință și interesul public al subiectului. În aceeași jurisprudență nu este sancționat faptul că jurnalistul nu a dovedit în fața instanțelor interne că afirmațiilor sale aveau un temei juridic suficient, în condițiile în care acesta s-a implicat activ în proba verității, iar comportamentul său, examinat în general, demonstrează că a acționat cu bună credință, convins de existența unei probleme de interes public, privind o persoană publică.

Informațiile publicate, redată în decizia de apel și necontestate, nu sunt lipsite de bază factuală/mijloace adecvate de verificare și demonstrare, având un suport probatoriu care este de natură să le confere credibilitate, fiabilitate și să contureze buna credință a autorilor articolelor incriminate în cadrul demersului jurnalistic, înlăturând astfel o concluzie în sensul că acesta ar reprezenta o campanie denigratoare împotriva recurentului reclamant.

Acestea sunt bazate pe afirmațiile făcute de persoanele intervievate (tatăl victimei, respectiv o altă persoană care pretinde că a văzut efectiv accidentul și a purtat discuții cu polițiștii care au anchetat cazul și care i-ar fi relatat intervențiile terților în privința cursului cercetărilor, sfătuindu-l să nu se implice), pe părerile unor experți tehnici, ale unor polițiști, ale unui avocat (exprimată în memoriu), ale unui procuror, și, în final, pe înscrisurile din dosarul penal pe care l-au studiat - aspecte care rezultă din situația de fapt constatată în decizia de apel, în redarea articolelor incriminate, redare necontestată prin cererea de recurs. În contextul în discuție s-au subliniat trei declarații prin cererea de recurs (acestea nefiind, de altfel, singurele care au întemeiat faptic demersul jurnalistic), subliniate expres în cererea de recurs, concluzia instanței fiind cea mai sus reținută (2.a). Mai mult, în ceea ce privește declarațiile persoanelor intervievate se subliniază chiar de către recurentul reclamant redarea declarațiilor și nu expunerea unui punct de vedere sub forma unei opinii, aceasta din urmă fiind, în opinia sa, de natură să contureze buna credință în opinia recurentului reclamant, contrar obligațiilor ce le revin intimaților părâți prin normele a căror aplicabilitate este susținută în cadrul recursului.

Cum în mod corect s-a arătat, baza factuală nu trebuie să aibă aceeași forță probantă ca cea care ar putea fi dedusă în fața unei instanțe de judecată (dublată simultan de mijloacele de probă aflate la dispoziția acesteia în sancționarea unei infracțiuni) și nici să se fundamenteze pe o hotărâre penală de condamnare (cum susține recurentul reclamant), ci trebuie să fie rezonabilă și să fie în măsură să susțină concluzia cu care s-au finalizat articolele - cerințe regăsite în speță față și de scopul demersului jurnalist, și anume solicitarea de redeschiderea a anchetei, respectiv motivația jurnaliștilor, ideea de a se face dreptate.

A confirmat instanța de apel că afirmațiile ziaristilor în legătură cu faptele și judecățile de valoare imputate reclamantului nu sunt sprijinite de probe absolute, însă a reținut în mod corect buna credință, constatând că aceștia au prezentat raționamentul care a stat la baza concluziilor, făcând referire deopotrivă și la poziția exprimată de reclamant (care este versiunea oficială), lăsând cititorului posibilitatea de a face propria apreciere asupra faptelor prezentate - avându-se în vedere inclusiv comentariile care au urmat articolelor publicate on-line, care au fost atât nefavorabile reclamantului, cât și favorabile acestuia, dar și la citatele din cuprinsul articolelor incriminate care fac trimitere la poziția exprimată de reclamant. Intimații părâți nu și-au fundamentat demersul jurnalistic pe simple supoziții, ci s-au documentat, rezultatele concretizându-se într-o bază factuală rezonabilă, ce conține informații de natură a conferi credibilitate, de a genera semne de întrebare și care ar constitui o provocare pentru orice jurnalist - care are, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, rolul indispensabil de "câine de pază" într-o societate democratică și sarcina, fără să depășească anumite limite, de a comunica informații și idei asupra unor chestiuni publice, precum și asupra altor subiecte de interes general.

Instanța de apel a mai constatat, ca situație de fapt exclusă, de asemenea, cenzurii instanței de recurs, că articolele redau derularea faptelor în versiunea reținută din declarațiile persoanelor intervievate, punctează pretense contradicții cu concluziile anchetei penale, descriu conduite precedente ale persoanelor implicate și opiniile unor specialiști,

menționând, în concluziile ultimului articol, că nu pot stabili vinovați și că, indiferent de situație, a intervenit prescripția răspunderii penale. Curtea a reținut, ca atare, că jurnaliștii nu au formulat, în concluziile articolelor, verdicte de inovăție penală pentru trafic de influență sau corupție, în privința reclamantului, rolul pe care și l-au asumat aceștia fiind acela de a alerta opinia publică, apreciind că dețin informații despre posibile nereguli - expresiile gen "crimă", "măsluire" și "rezolvarea de dosare" fiind folosite în contextul în care s-a dorit atragerea cititorilor pentru articolul publicat.

Urmare interpretării probatoriului și concluziilor mai sus arătate, instanța de apel a și reținut că reclamantul nu și-a putut dovedi susținerea că scopul acestor articole ar fi fost acela de satisfacere a unui interes particular al ziaristului într-o campanie mediatică de defăimare și discreditare a sa și a familiei sale - constatări necenzurabile, date fiind limitele de judecată în recurs.

Faptul că informațiile nu au fost obținute în totalitate anterior publicării primului articol nu a fost sancționat în mod corect, deoarece acest lucru nu înseamnă că nu s-au efectuat verificările și documentările aferente oricărui demers jurnalistic, din perspectiva obligațiilor care le revin ziaristilor. Aceasta deoarece, pe de o parte, nu este vorba de un singur articol, ci de mai multe, pe aceeași temă, publicate concentrat în perioada 22 - 27 ianuarie 2012, fiecare necesitând propriile verificări și documentări, iar pe de altă parte (fără a intra sub controlul instanței de recurs, din perspectiva art. 304 C. proc. civ.) că afirmațiile din articole nu au fost atât de categorice anterior trimerilor realizate către surse, existând o creștere graduală a imputărilor factuale pe măsura prezentării unor noi mijloace de probă. Nu trebuie neglijat și faptul că, date fiind subiectul de interes public și calitatea persoanei implicate, un prim demers are și un efect declanșator pe tărâm jurnalistic, putând genera și intervenția societății și furnizarea din partea acesteia de informații, la care, în mod normal, ziaristii nu ar fi avut acces - prim demers cu privire la care aceeași instanță a considerat că au existat anumite indicii în legătură cu faptele imputate fiului reclamantului, respectiv la modul în care s-a desfășurat urmărirea penală - constatări de fapt ce nu intră, de asemenea, sub cenzura instanței de recurs, cum s-a mai arătat.

Totodată, cum în mod corect s-a și reținut, limitele critice acceptabile sunt mai largi, putându-se vorbi de o toleranță mai mare în cazul unei persoane cum este cazul reclamantului, decât în cazul individului obișnuit, iar ceea ce a fost prezentat publicului, un accident rutier soldat cu decesul victimei și circumstanțele în care s-a realizat cercetarea penală, respectiv elemente care ar releva o influențare a acesteia de către recurentul reclamant, nu reprezintă un aspect ce ține strict de viața sa privată.

Recurentul reclamant are statutul de persoană care se bucură, necontestat, de notorietate (renume, reputație, faimă, celebritate, a fi cunoscut de multă lume), dat fiind interesul crescut al publicului (sau cel puțin al unui segment de public considerabil) pentru domeniul sportiv în care acesta activează, respectiv fotbalul, și în care reprezintă un simbol.

Într-adevăr, acesta nu se încadrează în categoria persoanelor publice, care îi vizează pe cei care ocupă funcții publice în stat și care exercită atribuții oficiale, însă notorietatea sa îl diferențiază de o persoană fizică obișnuită, plasându-l practic mai aproape de o persoană publică - ceea ce înseamnă că și în privința sa, prin interesul manifestat de public (cel puțin o parte considerabilă) este necesar să se accepte, în plus față de consecințele generate de interesul public al subiectului, o toleranță mai mare în analiza faptelor pe care le reclamă.

Date fiind condițiile particulare ale speței - subiectul de interes public și calitatea persoanei vizate, de persoană care se bucură de notorietate, nu se poate impune intimaților pârâți nici să facă judecăți de valoare exclusiv sub condiția dovedirii realității. Judecata de valoare ar fi fost excesivă doar dacă ar fi fost lipsită de orice bază factuală, or în speță nu se poate reține acest lucru față de ancheta penală în legătură cu fapta ce stă la baza demersului jurnalistic și investigațiile întreprinse - între care, reține instanța, și poziții oficiale ale autorităților statului, cu competențe în materie penală, contemporane investigației jurnalistice analizate, care sunt de natură a conferi credibilitate, fiabilitate în mentalul intimaților pârâți, indicii care să justifice scopul, declarat de altfel ca o concluzie a întregului demers jurnalistic, cel al redeschiderii anchetei penale și nu o campanie de denigrare a recurentului reclamant.

Situația de fapt stabilită de organele de cercetare penală nu poate constitui un impediment în realizarea unui demers jurnalistic, de natură a afecta valabilitatea acestuia, date fiind rolul presei într-o societate democratică și circumstanțele particulare ale speței, subliniate în analiza făcută și care pot releva și elemente contradictorii sau necunoscute la data respectivă - de altfel, într-unul dintre articolele incriminate în cauză, "Procurorul Elodiei redeschide cazul H.", s-a redat un interviu cu procurorul adjunct al Procurorului General, în care acesta a declarat că a dispus căutarea dosarului în urma sesizărilor din mass media.

Resortului intern care ar fi generat articolele, în opinia recurentului reclamant accidentul de mașină în care a fost implicat și atitudinea sa, nu este unul de natură să afecteze legalitatea demersul jurnalistic ce face obiectul dosarului de față, acesta fiind supus cenzurii instanței - instanța de apel reținând, de altfel, că motivației intimaților pârâți, ideea de a se

face dreptate, i se adaugă aspectul susținut de către recurentul reclamant, în sensul că ancheta jurnalistică ar fi fost declanșată de părerea negativă pe care ziaristii o au despre recurentul reclamant, în speță aroganța, esențial fiind însă că nu s-a dovedit în cauză că intenția acestora ar fi fost aceea de a se afecta în mod gratuit reputația recurentului reclamant. Intimității pârâți nici nu au negat faptul că au plecat de la comentariul unei cititoare postat în urma publicării știrii referitoare la accidentul în care a fost implicat recurentul reclamant, făcând ulterior demersurile pentru documentare și informarea corespunzătoare, care să susțină informațiile referitoare la accidentul din anul 1991.

Nu în ultimul rând, cum a și reținut instanța de apel, în jurisprudența Curții Europene s-a subliniat în mod constant că, sub rezerva art. 10 alin. (2), libertatea de exprimare este valabilă nu numai pentru informațiile și ideile acceptate, considerate drept inofensive sau indiferente, ci și pentru cele care lovesc, șochează, neliniștesc sau îngrijorează statul sau un anumit segment al populației - aceasta fiind dorința pluralismului, toleranței și mentalității deschise, fără de care nu există "societate democratică", iar opinia personală a ziaristului referitoare la persoana recurentului reclamant nu este mai importantă decât scopul urmărit/declarat de a sesiza o posibilă conduită nelegală a acestuia și a autorităților statului în legătură cu anumite împrejurări ce ar putea atrage în sarcina acestuia răspunderea penală.

În ceea ce privește titlurile articolelor, subliniate distinct în decizia de apel și în cadrul recursului, concluzia corectă a instanței de apel în sensul că acestea se mențin în doza permisă de exagerare și provocare este cu atât mai justificată cu cât, de cele mai multe ori, determină cititorul să lectureze anumite articole, indiferent de forma de publicare, iar acestea sunt cu atât mai tentante, interesul publicului fiind mai crescut, dacă se referă la persoane care se bucură de notorietate/publicitate, iar subiectul este unul de interes public - elemente regăsite pe deplin în cazul concret prezent.

Scopul acestora este de atragere a atenției publicului asupra unui subiect de interes public, nefiind de neglijat nici că intimității pârâți nu au pregătire juridică pentru a confirma o intenție evidentă a acestora, așa cum s-a și reținut.

Cu excepția celor în care este menționat numele lui I., titlurile incriminate nu duc în mod evident, direct și indiscutabil la o persoană anume și este necesară lecturarea articolelor, iar din acestea rezultă că termenii folosiți nu vizează decât urmările accidentului (respectiv decesul victimei) și circumstanțe în care s-ar fi dispus soluționarea dosarului penal, ceea ce înseamnă că, revăzând și cele anterior arătate, acestea au reprezentat o judecată de valoare fundamentată pe o bază factuală.

Mai trebuie subliniat și că, pe lângă faptul că titlurile nu duc, prin el însele, la persoana recurentului reclamant și la o vinovăție a acestuia, dată fiind notorietatea persoanelor vizate, cititorul face o distincție clară între I. (fiul) și C. (tatăl - recurentul reclamant), implicându-l cu certitudine pe primul în incidentul din 1991, acesta putând înțelege, date fiind și informațiile care au circulat în mediul public referitoare la persoana care s-a aflat la volan, și că este vorba de I. și soția sa, mai exact familia acestuia.

Chiar și în ipoteza în care, cel mult, în cazul unora dintre ele, care nu sunt explicite în ceea ce privește persoana vizată, s-ar putea discuta de o confuzie, segmentul de public ar fi extrem de redus și, oricum, obligat să lectureze articolul pentru înțelegerea mesajului, fiind pe deplin aplicabile considerentele mai sus reținute.

Cert însă, distincția între persoane este evidentă în unele dintre titlurile vizate prin cererea de recurs - "Crima G.-ilor - o fată ucisă într-un accident rutier și o familie batjocorită. I. mi-a omorât fiica" ; " Noi dezvăluiri despre I.: a mai comis un accident fără permis" "Blatul lui I." (cuprinzând o fotografie a lui I.); "Crima ascunsă a familiei H." (titlu însoțit de fotografia lui I. și a soției sale); "Blatul familiei H. cu legea. Cum a fost măsluit dosarul" (articol în care este încorporată o fotografie a lui I.) și "Procurorul Elodiei redeschide cazul H." (articolul cuprinzând o fotografie a lui H.).

Ceea ce poate reclama recurentul reclamant este afectarea valorilor morale relativ la propria persoană, situația în ceea ce îl privește pe fiul său (inclusiv și soția acestuia), distinctă și cu context factual ce se suprapune parțial, fiind dedusă instanței de judecată și soluționată irevocabil prin Decizia nr. 1790 din 23 septembrie 2015 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

În ceea ce privește exprimarea punctului de vedere, instanța de apel a confirmat existența acestuia, reținând că la data de 25 ianuarie 2012 a fost publicat un articol care a redat declarația recurentului reclamant în legătură cu articolele incriminate, în care acesta afirmă că nu a fost în România în nici un moment în perioada respectivă, că nu a luat contact cu nimeni, deși a fost acuzat de mită, că cele relatate prin articolele incriminate sunt simple presupuneri, că nu a discutat cu tatăl victimei, că acesta nu cunoaște dacă reclamantul consumă băuturi alcoolice, că nu consumă alcool, nici acesta și nici fiul său - constatându-se, justificat, și că, deși nu au fost administrate dovezi din care să rezulte cert o înștiințare a reclamantului anterior publicării articolelor, nu s-ar putea reține cu deplin temei, dată fiind legătura de rudenie apropiată cu fiul său, față de care s-a făcut acest lucru și faptul că articolele incriminate îi vizează pe ambii, că acesta ar fi fost pus în imposibilitatea de a-și exprima propria poziție, în legătură cu faptele investigate.

Prin urmare, în analiza criticii de apel aferente instanța nu a avut în vedere punctul de vedere al fiului recurentului reclamant, ci punctul său de vedere, care, chiar și în ipoteza prezentării din proprie inițiativă, nu afectează legalitatea demersului jurnalist din perspectiva normelor deontologice - rațiunea acestora de a-i da posibilitate părții implicate să-și exprime poziția fiind realizată prin prezentarea punctului de vedere, iar aceasta chiar pe perioada demersului jurnalistic reclamat (ce s-a derulat între 22 - 27 ianuarie 2012), recurentul reclamant confirmând astfel că are cunoștință de acesta.

Ceea ce se reclamă este nesolicitarea punctului de vedere anterior sau pe parcursul demersului jurnalistic, exclusă de către recurentul reclamant inclusiv prin coroborarea cu publicarea de către un alt autor și nu de către intimații pârâți, însă în cadrul aceleiași publicații (fără a se critica însă decizia din această perspectivă, cu indicarea normelor relevante a fi încălcate, din perspectiva art. 302¹ alin. (1) lit. c) C. proc. civ.), însă în condițiile în care sensul normelor deontologice este cel mai sus subliniat, nu se pune problema nerespectării acestora.

Critica referitoare la articolul propriu zis, pe de o parte, excede limitele controlului judiciar în fața instanței de recurs, potrivit art. 304 C. proc. civ., față de constatarea instanței de apel că acesta a redat declarația reclamantului în legătură cu articolele incriminate, iar pe de altă parte, analiza acestuia în sensul solicitat nu se circumscrie obiectului cererii de chemare în judecată.

Dreptul la replică reclamat a fi încălcat are un regim diferit de punctul de vedere al părții implicate, acestea fiind privite distinct în deontologia jurnalistică și neinterferând în sensul arătat în recurs, acordându-se atunci când cererea este apreciată ca fiind îndreptățită și rezonabilă - recurentul reclamant nesustținând solicitarea și neacordarea acestuia.

În ceea ce privește prezumția de nevinovăție, chiar dacă nu a făcut referire expresă la aceasta (indicată în recurs sub incidența pct. 7 al art. 304 C. proc. civ.), instanța de apel a avut-o în vedere, reținând, cum s-a mai subliniat anterior, că ziaristii nu au formulat verdicte cu privire la vinovăția acestuia, aproape toate articolele exprimând ideea că se fac dezbateri senzaționale în legătură cu accidentul care a avut loc în anul 1991 și fac trimitere, expres sau implicit, la soluția deja pronunțată, finalitatea lor declarată fiind aceea a redeschiderii anchetei - situație de fapt ce nu intră sub cenzura instanței de recurs, solicitându-se în acest sens analiza conținutului articolelor. În privința titlurilor urmează a fi avute în vedere și cele anterior arătate.

3. Prin cererea de recurs s-a solicitat modificarea în parte a deciziei, în sensul menținerii soluției anularii apelului formulat de pârâțul A. și respingerii apelului declarat de pârâții D., E. și F., fără a se formula critici de nelegalitate relativ la soluționarea apelului formulat pentru pârâțul A., respectiv efectele asupra soluției pronunțată în cauză, din perspectiva dispozițiilor art. 302¹ alin. (1) lit. c) C. proc. civ.

Constatând că nu sunt fondate criticile formulate, în limitele în care acestea au putut fi primite de instanța de recurs din perspectiva dispozițiilor art. 304 C. proc. civ., Înalta Curte va face aplicarea și a art. 312 alin. (1) C. proc. civ., urmând să dispună în consecință.

PENTRU ACESTE MOTIVE

ÎN NUMELE LEGII

D E C I D E

Respinge excepția nulității recursului declarat de reclamant, invocată de intimații pârâți D., F. și E.

Respinge, ca nefondat, recursul declarat de reclamantul C. împotriva Deciziei nr. 255A din 21 aprilie 2016 a Curții de Apel București, secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie.

Irevocabilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 25 octombrie 2016.

Procesat de GGC - GV